PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 241 (5924)

TRST, petek 23. oktobra 1964

IZJAVE GLAVNEGA TAJNIKA OZN O SPREMEMBAH V MOSKVI

U Tant verjame, da bo SZ nadaljevala politiko miroljubnega sožitja

Pozitivna ocena politike Hruščova in novih sovjetskih voditeljev - Zaželeni bi bili razgovori med petimi jedrskimi državami - Začetek zasedanj skupščine OZN bo najbrž odložen

NEW YORK, 22. — Glavni tajnik OZN U Tant je na tiskovni konferenci izjavil, da bo Hruščov ostal v zgodovini kot človek, ki je z določenim uspehom dosegel izvajanje politike miroljubnega sožitja in mu je uspelo prepričati o svoji iskrenosti važne sektorje zahodnega javnega mnenja. «Zaželeno bi bilo, je dodal U Tant, da bi Hruščov, če bi to želel, mogel podati javno izjavo o okoliščinah svoje odstranitve z oblasti.»

U Tant je dejal, da nima pravice izrekati se o notranjih zadevah neke države članice OZN in da se zaradi tega omejuje na «obrazložitev mnenja». Dejal je tudi, da ni mnenja, da bo sovjetska vlada vodila različno politiko od politike Hruščova, ter je dodal, da ga je sovjetski delegat v OZN Fedorenko obvestil, da bo sovjetska vlada nadaljevala politiko miroljubnega sožitja, mirnega reševanja sporov, razorožitve in okrepitve OZN.

Kar bi se lahko dogodilo v politiki nove sovjetske vlade, je po njegovem mnenju «premik poudarka na nekatera vprašanja». Izjavil je, da se je po letu 1955 trikrat sestal z Brežnjevom (zadnjikrat leta 1962). S tem v zvezi je dejal: «Ugotovil sem, da je prijateljski, iskren, preprost, in da temeljito pozna mednarodne probleme.» Dejal je tudi, da pozna Kosigina, ki ga je označil za «preprosto osebo in enega od najbolj spoštovanih sovjetskih voditeljev». «Obadva, je dodal U Tant, presojata svetovne zadeve realistično in zaradi tega ni verjetno, da bosta spremenila tok zgodovine in se povrnila k stalinski politiki.»

V odgovoru na razna vprašanja je U Tant izjavil, da Brežnjev in Kosigin ne bosta prišla v New York med prihodnjim zasedanjem skupščine OZN, da pa bo po njegovem mnenju navzoč zunanji minister Gromiko.

Na vprašanje v zvezi z eksplozijo kitajske atomske bombe je U Tant omenil resolucijo skupščine OZN, ki obsoja vse jedrske poskuse, in je dejal, da je kitajska atomska eksplozija «obsojanja vredna». Izrazil je željo, naj bi prihodnje leto prišlo do razgovorov med petimi jedrskimi velesilami, s tem da bi «pustile ob strani protokolarne in diplomatske poglede v korist temeljnim pogledom na nevarnost jedrskega uničenja». Dejal je, da bi po njegovem mnenju taka konferenca bila koristen dodatek k naporom glavne skupščine OZN in ženevske razorožitvene konference.

Na koncu je U Tant izjavil, da sedaj ne vidi nobenega načina, kako bi preprečili neposreden spopad med ZDA in Sovjetsko zvezo glede prispevkov za stroške operacij OZN. Dejal je, da se v takih okoliščinah odreka svojim predlogom s tem v zvezi pred začetkom zasedanja skupščine OZN. Poudaril je, da je skušal preprečiti spor glede izvajanja člena 19 listine OZN, na podlagi katerega se državam, ki ne plačajo dve leti prispevkov OZN, odvzame pravica glasovanja. Dodal je, da so bili njegovi napori zaman. Vendar pa imajo baje nekatere države namen predlagati ukrepe, s katerimi bi se izognili neposrednemu sporu med ZDA in Sovjetsko zvezo na prihodnjem zasedanju skupščine OZN.

Ameriški delegat v OZN Stevenson je izjavil, da odstavitev Hruščova ne bo prinesla spremembe v sovjetski politiki v OZN in da bo Sovjetska zveza še dalje odklanjala prispevke za operacije OZN v Kongu in na Srednjem vzhodu. Stevenson je glede tega omenil svoj razgovor, ki ga je imel pred dnevi s Fedorenkom.

Predstavnik Kambodže v OZN je poslal U Tantu pismo, s katerim zahteva, naj se na dnevni red zasedanja skupščine sprejme

razprava o «vzpostavitvi pravic LR Kitajske v OZN». Zatrjuje se, da namerava tudi Mali sprožiti akcijo, da bi dosegli sprejem Kitajske v OZN.

Afriškoazijska skupina ter latinskoameriška skupina v OZN, ki sta se ločeno sestali, pa sta sklenili podpreti predlog za odložitev začetka zasedanja skupščine OZN, ki bi se moral začeti 10. novembra. Baje bodo predlagali, naj se zasedanje začne 1. decembra.

Prenos ponesrečenih častnikov SZ v Moskvo

BEOGRAD, 22. — S tremi sovjetskimi letali so danes dopoldne prenesli iz Beograda v Moskvo posmrtne ostanke sovjetskih bojevnikov, ki so izgubili življenje v letalski nesreči 19. t. m. na Avali. Od posmrtnih ostankov sovjetskih ponesrečenih tovarišev so se na letališču v Batajnici poslovili namestnik vrhovnega poveljnika jugoslovanskih oboroženih sil državni tajnik za narodno obrambo armadni general Ivan Gošnjak, tajnik CK ZK Srbije Jovan Veselinov in številni drugi visoki jugoslovanski državni in partijski zastopniki, zastopniki JLA, zastopniki mesta Beograda, namestnik ministra za narodno obrambo Sovjetske zveze maršal Sudec z zastopniki sovjetskega veleposlaništva in druge osebnosti. Od ponesrečenih sovjetskih tovarišev, katerim so bile na letališču izkazane najvišje vojaške časti, sta se poslovila z govori državni podtajnik za narodno obrambo generalni polkovnik Otmar Kreačić in sovjetski armadni general Jepišev. Z letalom, v katerem so bili posmrtni ostanki maršala Birjuzova in številni venci, med njimi tudi venec predsednika republike, so potovali v Moskvo tudi člani sovjetske delegacije pod vodstvom generala Jepiševa in državna jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila v Moskvi pogreba ponesrečenih sovjetskih bojevnikov.

Upor v Mozambiku

DAR ES SALAM, 22. — Osvobodilna fronta Mozambika je včeraj razglasila v Dar Es Salamu «splošen oborožen upor ljudstva Mozambika proti portugalskemu kolonializmu». Zadevno sporočilo pravi: «Naša bitka se mora zaključiti s popolno likvidacijo portugalskega kolonializma,» in dodaja, da je namen gibanja nov ljudski in socialni red v Mozambiku.

«BORBA» O SPREMEMBAH V MOSKVI

Spremembe niso izolirane od stanja v mednarodnem delavskem gibanju

Zaskrbljenost zaradi poudarjanja moskovske izjave in 21. kongresa KP SZ - Blagojević poudarja nujnost splošne in popolne razorožitve

BEOGRAD, 22. — Nocojšnja «Borba» v komentarju pod naslovom *«Potrebna je kontinuiteta v borbi za mir in družbeni napredek»* ugotavlja, da so spremembe v Moskvi naletele na razumljivo zanimanje svetovne in jugoslovanske javnosti. Za Jugoslavijo so te spremembe «posebne važnosti zaradi vloge Sovjetske zveze v svetovnem dogajanju in mednarodnem komunističnem in delavskem gibanju, prijateljskih odnosov med obema državama in zaradi vidne vloge, ki jo je tovariš Hruščov skupno z ostalimi voditelji KP SZ imel v odstranjevanju dediščine Stalinove politike, tako v Sovjetski zvezi, kot v mednarodnem delavskem gibanju in posebno v odnosih med Sovjetsko zvezo in socialističnimi državami». Izkušnje zadnjih desetih let so pokazale, da je likvidacija te dediščine bila ne le v skladu z interesi in željami narodov obeh držav, temveč tudi z interesi miru in socializma sploh.

«Borba» piše dalje, da se je zadnja leta, na načelih beograjske in moskovske izjave, ki sta bili podpisani v letih 1955 in 1963, razvijalo med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo vsestransko sodelovanje na raznih področjih, in da je to pozitivno sodelovanje rezultat dolgoletnih skupnih stremljenj in zavzemanja političnega in državnega vodstva obeh držav. V zvezi z bodočim razvojem medsebojnih odnosov piše «Borba», da je važno, da se v pismu od 15. oktobra letos, s katerim je vodstvo KP SZ obvestilo CK ZKJ o spremembah v Sovjetski zvezi, poudarjajo želje sovjetskega partijskega in državnega vodstva po nadaljnji utrditvi prijateljskega sodelovanja med obema partijama in državama. «Mi,» poudarja «Borba», «s svoje strani te želje sprejemamo in pozdravljamo, ker so ne le v interesu naših narodov, temveč tudi v interesu mednarodnega delavskega gibanja.»

Ko poudarja važnost vloge mednarodnega delavskega gibanja za uveljavitev načela miroljubne koeksistence in ohranitve miru na svetu, ugotavlja «Borba», da zahteva sedanje stanje v mednarodnem delavskem gibanju temeljito analizo in da se ne more gledati na spremembe v Moskvi izolirano od tega stanja. Tega stanja si niso izmislili posamezniki oziroma partije, temveč je sestavni del zapletenega in vedno bolj intenzivnega razvoja socializma. Po mnenju avtorja članka se na razlike v pogledu na posamezna vprašanja ne more gledati izven celote socialističnega razvoja. Prav tako se enotnost ne more zagotoviti z izključitvami, kot je pokazal v preteklosti primer Jugoslavije, niti ni mogoče z nenačelnimi kompromisi rešiti razlike, kajti izkušnje so pokazale, da so kompromisi samo začasna stvar.

«V zvezi s tem, nadaljuje «Borba», se pojavlja določena zaskrbljenost, ko se v obrazložitvi omenjenih sprememb v Sovjetski zvezi sklicujejo na dokumente moskovskega posvetovanja komunističnih partij. Praksa je pokazala, ugotavlja «Borba», da so bila nekatera stališča teh dokumentov, kakor tudi nekateri pogledi, ki so prišli do izraza na 21. kongresu KP SZ in ki se nanašajo na mednarodno delavsko gibanje, nesprejemljivi in preseženi. Dosedanja borba za mir, napredek in demokracijo dajejo socializmu tisto moralno politično silo, ki je izrednega pomena za njegov nadaljnji vpliv na nadaljnje napredno menjanje mednarodnih odnosov,» poudarja «Borba» in dodaja, da se bo prav na upoštevanju osnove razvoja posameznih partij in gibanj, samostojnosti nacionalne odgovornosti in posebno odgovornosti njihovih vodstev pred javnostjo svojih držav, gradila in uresničila enotnost ne le v mednarodnem komunističnem gibanju, temveč se bo trdno krepil splošen proces socializma in miroljubnega konstruktivnega sodelovanja med narodi. Ugotavljanje stanja v mednarodnem komunističnem gibanju, zaključuje «Borba», stopa v novo fazo, t. j. v fazo globljega, temeljitejšega ugotavljanja bistvenih vzrokov in značilnosti preteklih in sedanjih nesoglasij, a to je stvar, ki se tiče vseh sil, ki so angažirane v borbi za mir in socializem.

Komentar «Borbe», ki ga je jugoslovanska agencija Tanjug prenesla ostalim jugoslovanskim listom, objavlja tudi nocojšnja «Politika». Publiciteta, ki je na ta način dana komentarju, daje slutiti, da je komentar inspiriran z najvišjega mesta.

Zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Dušan Blagojević je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da so spremembe v Moskvi notranja zadeva Sovjetske zveze, da pa je popolnoma razumljivo, da vlada za te spremembe veliko zanimanje, ker igra Sovjetska zveza danes važno vlogo v mednarodni politiki. «Kar se tiče zunanje politike, sodimo, da je zelo važno,» je poudaril Blagojević, «da je novo sovjetsko vodstvo uradno izjavilo, da bo nadaljevalo dosedanjo politiko miroljubne koeksistence in aktivnega mednarodnega sodelovanja, ki temelji na sklepih 20 in 22. kongresa KP Sovjetske zveze.»

Zastopnik državnega tajništva je na vprašanje našega dopisnika o eksploziji kitajske bombe dejal, da je vest o eksploziji povzročila upravičeno zaskrbljenost vseh, ki so se doslej upirali vsem jedrskim poskusom in ki so se dosledno zavzemali za prenehanje jedrskih eksplozij in jedrskega orožja. Blagojević je opozoril na stališče jugoslovanske vlade proti vsem jedrskim poskusom in dodal, da ta dogodek še jasneje poudarja potrebo nujne rešitve vprašanja splošne in popolne razorožitve in potrebo, da mednarodna skupnost začne nove in učinkovite napore v tej smeri. Blagojević je potrdil vest, da je predsednik kitajske vlade Čuenlaj poslal tudi jugoslovanski vladi pismo, v katerem se predlaga sklicanje konference vseh držav zaradi proučevanja vprašanja prepovedi jedrskega orožja.

Blagojević ni hotel komentirati zmage laburistov na zadnjih parlamentarnih volitvah v Veliki Britaniji, češ da je to notranja zadeva, izrazil pa je upanje, da bo laburistična vlada aktivno sodelovala pri reševanju težjih mednarodnih vprašanj in dala svoj prispevek naporom za utrditev miru na svetu.

V zvezi s pisanjem ameriškega časopisa «Newsweek», češ da je Sukarno, predsednik Indonezije, pred konferenco v Kairu želel priti na razgovore s Titom v Jugoslavijo, da pa Tito ni tega želel, je Dušan Blagojević izjavil, da ta komentar ni pisan z dobro namero.

Dvajseta obletnica osvoboditve Beograda je Albaniji služila za nove napade na Jugoslavijo in njeno vodstvo. Blagojević je na vprašanje novinarjev, kako ocenjuje pisanje albanskega tiska, dejal, da ti napadi, v katerih se pačijo splošno znana zgodovinska dejstva in obrekuje narodnoosvobodilna borba in njene pridobitve, sami po sebi zadostno komentirajo stopnjo albanske propagande, njene metode in smotre.

B. B.

Potres v Tokiu

TOKIO, 22 — Japonski meteorološki zavod je javil, da so ob 18.55 po krajevnem času (ob 10.55 po srednjeevropskem času) registrirali na področju Tokia, kjer je sedež olimpijskih iger, rahel potres.

TUNIS, 22. — Tunizijski predsednik Burgiba je bil znova izvoljen za predsednika socialistične stranke (bivša stranka Neodestur)

Sartre odklonil Nobelovo nagrado

Obrazložitvena izjava švedskemu tisku

STOCKHOLM, 22. — Nobelova nagrada za literaturo za leto 1964 je bila dodeljena Jeanu Paulu Sartru zaradi «njegovega dela, bogatega na idejah, ki je z duhom svobode in z iskanjem resnice, s katerimi je prežeto, imelo širok vpliv na našo dobo». Nagrada znaša 273.000 švedskih kron (približno 32 milijonov in pol lir).

Toda Jean Paul Sartre je sporočil, da odklanja nagrado. Dejal je, da za sedaj ne misli podati nobene druge izjave in da bo obrazložil svoje stališče švedskemu tisku. Zdi se, da Sartre ni bil presenečen, ker je baje že prej sporočil ustanovi za Nobelovo nagrado, da bi nagrado odklonil, če bi mu jo dodelili.

Stalni tajnik švedske akademije znanosti Carl-Ragnat Gierow, ki je danes sporočil, da je bila nagrada dodeljena Sartru, je izjavil, da je Sartre «dejansko poslal pismo ravnatelju Nobelove ustanove, toda to pismo je bilo privatno». Dodal je: «Nobelova nagrada je izraz ocenitve dela nekega avtorja in nikakor ni odvisna od morebitnega sprejema dobitnika.» Poudaril je dalje, da pravila Nobelove nagrade odločno prepovedujejo objaviti vse to, kar se je zgodilo pred dodelitvijo nagrade.

V preteklosti sta dva dobitnika Nobelove nagrade odklonila nagrado. Leta 1926 je George Bernhard Shaw prvotno dal razumeti, da bo odklonil nagrado, če bi jo dobil, pozneje pa je sprejel «čast», nagrado pa je dal izplačati neki angleško-švedski ustanovi, katere namen je bil prevesti v angleščino in širiti v tujini švedsko literaturo. Leta 1956 je sovjetski pisatelj Boris Pasternak prvotno sprejel nagrado, dva dni pozneje pa je poslal švedski akademiji brzojavko, s katero je javil, da nagrado zavrača. Znesek je bil tedaj izplačan Nobelovi ustanovi.

Sartrova odklonitev Nobelove nagrade ni povzročila velikega presenečenja v pariških literarnih krogih. Katoliški pisatelj Mauriac, ki je dobil Nobelovo nagrado leta 1962 in ki je član francoske akademije znanosti, je izjavil: «Menim, da je Sartre brez dvoma najvažnejši pisatelj svoje generacije in ki je imel največji vpliv. Prav on je v največji meri zaslužil to priznanje. Zelo sem zadovoljen.»

Akademik Jules Romains je izjavil, da je Sartre «med dvajsetimi pisatelji, ki bi na svetu mogli dobiti Nobelovo nagrado». Obžaloval je, da «duh, ki navdihuje nagrado, ki je v drugih časih počastila zelo velike pisatelje, ni točno več isti».

Zvečer je Sartre poveril predstavnika švedskega založništva «Bonniers», da prebere v švedskem poslaništvu njegovo izjavo švedskim časnikarjem, kakor je bil obljubil. Sartre obžaluje, da je zadeva zavzela obliko škandala. Pri tem dodaja, da je to odvisno od dejstva, da ni bil pravočasno obveščen o tem, kar se je pripravljalo. Ko je 15. oktobra bral v časopisih, da se švedska akademija orientira na njegovo izbiro, si je mislil, da bo s pismom švedski akademiji, ki ga je takoj poslal, mogel zadevo urediti. Pripomnil je, da tedaj ni vedel, da se nagrada dodeli, ne da se vpraša za mnenje prizadetega, in da popolnoma razume, da se švedska akademija ne more umakniti, ko se enkrat odloči za neko izbiro. Toda razlogi, zaradi katerih se odreka nagradi, se ne tičejo niti švedske akademije niti Nobelove nagrade. Razloge je obrazložil v pismu švedski akademiji, in to so «osebni in objektivni razlogi.»

Glede «osebnih razlogov» je Sartre izjavil, da odklonitev ni «nenadna gesta», ker «je vedno odklanjal uradna odlikovanja», vštevši tudi odlikovanje častne legije po drugi vojni.

«To stališče, je dodal Sartre, temelji na moji koncepciji pisateljevega dela. Pisatelj, ki zavzame politična, socialna in literarna stališča, mora ravnati sam s svojimi lastnimi sredstvi, t. j. s pisano besedo. Vsa odlikovanja, ki jih utegne dobiti, izpostavljajo njegove čitatelje pritisku, ki se mi ne zdi zaželen. Stvari se menjajo po

tem, če se podpišem Jean Paul Sartre ali pa Jean Paul Sartre, Nobelov nagrajenec.»

Sartre pravi tudi, da «pisatelj, ki sprejme tako odlikovanje, obvezuje tudi združenje ali zavod, ki ga je počastil». «Moja simpatija do venezuelskih partizanov, dodaja Sartre obvezuje samo mene, toda če Nobelov nagrajenec Jean Paul Sartre zavzame stališče v prid odporu v Venezueli, obvezuje s seboj celotno Nobelovo nagrado kot ustanovo.»

Glede «objektivnih razlogov» pa pravi: «Edina sedaj mogoča borba na fronti kulture je borba v korist miroljubnega sožitja dveh kultur. Popolnoma se zavedam, da primerjanje med tema dvema kulturama mora nujno zavzeti obliko spopada, toda do tega mora priti med ljudmi in med kulturami brez intervencije ustanov.» Sartre pripominja, da globoko čuti «protislovje med obema kulturama», in dodaja: «Napravljen sem iz teh protislovij: moja simpatija gre nedvomno socializmu in temu, kar se imenuje vzhodni blok, toda rodil sem se in vzgojen sem bil v buržoazni družini; to mi omogoča sodelovanje z vsemi tistimi, ki hočejo zbližati obe kulturi. Vendar upam, da bo zmagal boljši, t. j. socializem. Zaradi tega ne morem sprejeti nobenega odlikovanja od visokih kulturnih ustanov Zahoda in Vzhoda, tudi če popolnoma razumem njihov obstoj. Čeprav gredo vse moje simpatije socializmu, bi prav tako ne mogel n. pr. sprejeti Leninove nagrade, če bi mi jo hotel kdo podeliti, kar pa ni.»

Akademik Jean Rostand je izjavil: «Nimamo nič izjaviti ne o Nobelovi nagradi ne o odklonitvi. Ne preseneča me, da jo je Sartre odklonil, ker vem, da je velikodušen človek in da z druge strani ni nujno, da bi jo sprejel.» Pisatelj Marcel Jouhandeau je izjavil: «Najlepša stvar je odkloniti. Postane se večji zaradi tega, kar se odkloni. Popolnoma se strinjam s Sartrom. Nisem mnenja, da Sartrova odklonitev povzroča zadrego švedski akademiji. Nagrada se bo lahko izplačala nekomu, ki je potreben.»

Igralka Juliette Greco pa je izjavila, da je zelo zadovoljna zaradi izbire v Stockholmu. «To je velika čast, ki pa je v veliki meri zaslužena,» je dodala in pripomnila: «Sicer pa nihče ni dolžan sprejeti darila. Sartre je imel prav, da je odklonil nagrado, ker je s tem nudil nov dokaz svoje velike svobode.»

Jean Paul Sartre se je rodil junija 1905 v Parizu kot sin mornariškega častnika. Njegova mati Ana Maria Schweitzer je bila nečakinja znamenitega Alberta Schweitzerja, ki je dobil Nobelovo nagrado za mir. Še v mladih letih je ostal brez staršev in je od tedaj živel z dedom, ki je bil profesor nemškega jezika in ga je vzgajal v ljubezni do knjig. Začel je pisati zelo zgodaj, toda njegov prvi roman «Gnus» je bil objavljen šele leta 1938.

Ko je končal gimnazijo, je z devetnajstim letom začel višje študije in tri leta pozneje je dobil namestitev kot suplent za filozofijo. Poučeval je v raznih mestih, leta 1934 pa je začel poučevati na francoskem zavodu v Berlinu. Tu se je seznanil s filozofom prof. Edmundom Husserlom. Po nekaterih krajših publikacijah je leta 1943 objavil delo «L'Etre et le Neant», v katerem je njegova ekstencialistična filozofija bolje precizirana, dokončno pa jo je izdelal v delu «Existentialisme». Sledijo «Le Mur» (Zid) in trilogija «Les Chemins de la Liberté» (Pota svobode). Medtem je objavil tudi drame «Les Mouches» (Muhe) in «Huis Clos» (Zaprta vrata).

Leta 1946 je ustanovil revijo «Temps Modernes» (Moderni časi) s sodelovanjem Alberta Camusa. Objavil je nekaj gledaliških del. Kljub nenehni literarni, gledališki in politični dejavnosti ni zanemarjal filozofije in je objavil več filozofskih del. Politično je Sartre ves čas po vojni v naprednih vrstah ter se zavzema za popolno razorožitev in za rasno enakopravnost.

Bonn se zavzema za zahodni vrh

BONN, 22. — Dnevnik «General Anzeiger» piše, da morajo po mnenju Bonna odstranitev Hruščova, eksplozija kitajske atomske bombe in prihod britanskih laburistov na oblast najvažnejše države atlantskega zavezništva skrbno proučiti v diskusiji, ki naj omogoči odgovor na sledeča vprašanja:

1. Kakšne posledice bi morali izvajati ob morebitni sovjetski zaostritvi do Zahoda? 2. Kakšno stališče mora Zahod zavzeti do Kitajske? Ali naj se Kitajska povabi na mednarodno razorožitveno konferenco? 3. Ali je Velika Britanija pripravljena ne ovirati sporazum za večstransko atomsko silo, in predvsem ali ne bo postavljala vetov proti udeležbi Nemčije pri tem sporazumu? 4. Ali se bodo ZDA uprle večji dvostranski trgovinski dejavnosti med Kitajsko in Zvezno Nemčijo in morda tudi k imenovanju stalnih trgovinskih odposlanstev med obema državama? 5. Ali je de Gaullov predlog, naj bi evropskim družabnikom v atlantskem zavezništvu dali večje pravice, naletel na razumevanje v Washingtonu ali ne? 6. Kakšno je razpoloženje nove britanske vlade do evropske gospodarske in politične enotnosti?

Po mnenju lista ne bi mogel odgovor na ta vprašanja priti med dvostranskimi posvetovanji prizadetih držav, temveč na konferenci na vrhu, ki bi morala hkrati razjasniti dvome in razčistiti nesoglasja v taboru atlantskega zavezništva.

NA VČERAJŠNJI SEJI MINISTRSKEGA SVETA

Ukrep o poenotenju prejemkov javnih nameščencev in upokojencev

Na prihodnji seji bo vlada podaljšala zaporo nad najemninami - Sporočilo vodstva KPI o dogodkih v Sovjetski zvezi

RIM, 22. — Na današnji seji ministrskega sveta so odobrili zakonski osnutek o poenotenju prejemkov državnih nameščencev, ki pomeni za državne finance naslednjo obremenitev: 67.5 milijarde v letošnjem letu; 204 milijarde v letu 1965; 328.5 milijarde v letu 1966 in 342.5 milijarde lir v letu 1967. Hkrati se bodo povišale za okrog 60 odst. pokojnine in za prav toliko trinajsta plača (že v decembru letos); skoraj potrojila se bo odpravnina; poenotenje prejemkov bo vplivalo tudi na poviške v zvezi s starostno dobo, ker so se računali do sedaj le na osnovno plačo, odslej pa se bodo računali na celotne prejemke.

V razgovoru z novinarji je minister Preti dejal, da bodo o nadaljnjem blokiranju najemnin razpravljali in odločili na prihodnji seji ministrskega sveta, ki bo «v najkrajšem času»; na sledeči seji pa bodo odobrili tudi osnutek urbanističnega zakona.

Po govoru zakladnega ministra Colomba je senat odobril zakonski osnutek, s katerim se ustanavlja dotacijski sklad pri kreditnih zavodih ISVEIMER, IRFIS in CIS za izdajanje posojil majhnim in srednjim industrijskim podjetjem na jugu, na Siciliji in na Sardiniji.

Ingrao, Lavoni, Miceli in d'Alessio so bili danes pri predsedniku poslanske zbornice Bucciarelli Ducciju, kateremu so pojasnili stališče poslancev KPI v zvezi z vprašanjem predsedstva republike, ki se bo pojavilo 7. decembra. Ingrao je izjavil novinarjem, da je Bucciarelli Ducci vzel na znanje njihovo stališče in da se bo posvetoval glede tega še z drugimi skupinami poslancev. Poslanci KPI bodo počakali na izid tega njegovega posvetovanja, da bi ugotovili «ali je moč doseči sporazumno rešitev o postopku glede tako važnega vprašanja».

Vodstvo KPI je po današnji seji izdalo sporočilo, v katerem pravi med drugim, da strankine organizacije in članstvo povsem soglašajo s stališčem, ki ga je vodstvo zavzelo v svojem sporočilu do 16. t. m. Nato ugotavlja, da sovjetski voditelji še niso dali «potrebne in izčrpne obrazložitve dogodkov, zaradi katerih je prišlo do zamenjave tovariša Hruščova», in da bo moč izraziti temeljitejšo sodbo šele po tej obrazložitvi. Hkrati pa pripominja, da ti nedavni politični dogodki v SZ ponovno poudarjajo potrebo po premostitvi «zakasnitev in protislovij na poti obnove, ki jo je odprl XX. kongres, in po poglobitvi, v teoriji in praksi, nerazdružljive povezanosti med socializmom in demokracijo».

V sporočilu se nato pripominja, da nenadna odločitev in način, kako so jo izvedli, postavljata v ospredje splošna vprašanja, ki zadevajo razvoj diskusije in političnega življenja v socialističnih državah in se poudarja, da bi bilo «zmotno napriti odgovornost za te zakasnitve, ki jih opažamo na teh področjih, izključno na pomanjkljivosti in napake Hruščova», kajti ni moč pozabiti na njegov osebni prispevek k naporom za uveljavljenje politike miroljubne koeksistence in za nove poti delavskega in komunističnega gibanja. Vodstvo KPI izraža upanje in željo, da bi KP SZ «znala rešiti ta vprašanja s potrebno odločnostjo in trdnostjo», s svoje strani pa se obvezuje, da bo dala največji prispevek k razvoju marksistično-leninistične teorije in prakse, tako kar zadeva lastno politiko «napredovanja k socializmu v demokraciji in miru», kakor v svojem sodelovanju pri diskusiji v mednarodnem komunističnem in delavskem gibanju. Ta diskusija se ne more zaključiti niti z obsodbami niti z «nenadnimi in dvoumnimi kompromisi», ampak se mora razvijati ob vzajemnem spoštovanju in na način, da bi «dosegli novo enotnost, ki naj temelji na razčlenjenem in diferenciranem gibanju».

V drugem delu sporočila se ugotavlja med drugim, da se nedavni dogodki v SZ izkoriščajo «kot pretveza za novo protikomunistično kampanjo» in da gre pri tem za volilni manever. V tej kampanji sodeluje tudi «desnica PSI» z namenom, da bi se «vedno bolj približala pozicijam socialdemokratskega tipa v upanju, da bi na ta način zakrinkala krizo in polom levega centra in zavrla pritisk množic za novo enotnost in za demokratično alternativo levemu centru».

Na pisanje glasila KPI «l'Unità», ki je govorilo o tem, da so italijanski komunisti «včasih» kritizirali Hruščova, objavlja jutrišnja številka glasila PSI uvodnik, v katerem zanikuje, da bi komunisti kdajkoli kritizirali Hruščova niti «ko je likvidiral Malenkova skoraj na enak način, kot je bil likvidiran sam», niti ko je prisilil k molku Molotova, Kaganoviča in Malenkova», niti ko so «sovjetski tanki zatrli v krvi madžarsko ljudsko vstajo», niti ko je «pod pritiskom ruskih generalov postavil na Kubi raketna oporišča, kasneje pa jih moral umakniti». Po mnenju glasila PSI je Togliattijev dokument prispeval k oslabitvi Hruščova, kar naj bi dokazala tudi okoliščina, da «sovjetski voditelji, ki niso nikoli sprejeli kritik na njihov račun», so takoj objavili Togliattijev dokument, ker so v njem videli oslabitev človeka, ki so ga hoteli odstraniti».

Glasilo PSI jemlje na znanje, da so komunisti kritizirali način, kako so odstavili Hruščova; toda k temu pripominja, da kritika načina «nima smisla ali ni konkretna, če se ne spremeni v kritiko metode in sistema».

Jedrska eksplozija v ZDA

BAXTERVILLE, 22. — Ameriška komisija za atomsko energijo je sporočila, da je davi nastala v rudnikih soli v državi Mississippi nova podzemeljska jedrska eksplozija. Napovedali so nove eksplozije te vrste v teh rudnikih. Številne seizmografske postaje tudi v komunističnih državah so bile obveščene o tem, da so lahko registrirale potres, ki ga je povzročila eksplozija. Bomba je bila 822 metrov pod zemljo, vse prebivalstvo tega področja osem kilometrov naokoli so evakuirali. V bližini eksplozije so se drevesa nagnila, kakor da bi jih zajel orkan. Zemlja se je dvignila za približno četrtino centimetra v razdalji treh kilometrov od eksplozije. Bomba je imela moč petih kiloton.

Članek Pajette v «Rinascita» o odstranitvi Hruščova

Italijanski komunisti zahtevajo jasnost

RIM, 22. — V uvodniku komunistične revije «Rinascita» komentira Giancarlo Pajetta dogodke, ki so pripeljali do odstavitve Hruščova. V začetku pravi, da je način, kako so sporočili moskovske sklepe, protisloven, in da je zaskrbljenost, ki je s tem v zvezi nastala, upravičena. Nato pravi, da italijanski komunisti zahtevajo jasnost in ugotovitev bistvenih elementov politike, «ki se mora potrditi in še dalje izvajati» in katere uresničenje lahko opraviči tudi drastične odločitve in organizacijske ukrepe. Nato poudarja, da se voditelji KP SZ sklicujejo na politiko 20. in 21. kongresa kot podlago vsakega nadaljnjega razvoja in ugotavlja, da so na drugi strani razne komunistične stranke zahtevale pojasnila in debato in so s tem izpričale proces avtonomije, ki je v teku, katerega spremlja «zavest enotnosti, ki mora — zato da bo dejanska — biti za vse napravljena iz soodgovornosti». Nato proučuje Pajetta reakcije iz drugih političnih krogov na moskovske dogodke in označuje za «izredno nesrečno reakcijo lista «Avanti», kjer se je v upanju volilnega izkoriščanja dejansko prekoračila meja».

Zatem zatrjuje, da KPI popolnoma sprejema politiko 20. kongresa, in ugotavlja, da «zgodovinski položaj, ki povzroči tudi dozoritev krize, vedno pogojuje tudi načine, na katere se ta kriza pojavi, in oblike, v katerih postane mogoče njeno premaganje. Osebnost Hruščova je bila v svojih zapletenih in pogostoma protislovnih plateh element nemajhne važnosti v tem, kar se mi nismo obotavljali imenovati preobrat». Nato poudarja, da je moč osebnosti Hruščova predstavljala bistveni moment za začetek prenovitvene politike, ki se prav gotovo ne sme obsojati in zadrževati.

Pajetta pripominja nato, da se politika dvajsetega kongresa ne da z lahkoto izvajati in «v teh letih se je pokazalo, kako so krajše poti nedopustne in tvegane, kako se lahko zaide v slepo ulico».

Glede kitajske atomske bombe piše Pajetta, da je ta dodala novo neznanko problemu razorožitve, «toda je tudi opozorila na meje sovjetskega stališča do Kitajske ljudske republike in znova postavila problem iskanja splošne strategije, ki bi bila skupna vsemu delavskemu gibanju». Kritično stališče do kitajske politike izhaja iz prepričanja, da je pridružitev kitajskih komunistov k politiki pomirjenja bistveni pogoj za uresničenje te politike. Dvajseti kongres je tudi poudaril avtonomijo komunističnih strank pri iskanju lastnih poti in izvajanju «enotnosti v različnosti».

Zatem ponavlja željo po javni debati, bodisi s kitajskimi komunisti, kakor tudi s sovjetskimi in tudi s komunisti vseh drugih dežel, ter omenja med drugim «Longovo stališče v Berlinu leta 1963 v nasprotju s samim Hruščovom, da ni moč prekiniti vsake odkrite polemike s kitajsko komunistično stranko.»

Na koncu pravi Pajetta, da si italijanski komunisti ne očitajo «hlapčevske hvale» do začetnikov politike dvajsetega kongresa in poznejše politike, med katerimi je tudi Hruščov; naj torej danes nihče ne pričakuje od nas «strahopetne žalitve» proti njemu. S Hruščovom so italijanski komunisti delali za politiko obnovitve in zaradi tega zahtevajo prispevek jasnosti, ker «bosta kritična sodba in odkrita debata zagotovili novo napredovanje delavskega gibanja.»

D A N E S

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije objavlja svoj prvi komentar zadnjih sprememb v Moskvi. «Borba» poudarja, da te spremembe niso izolirane od sedanjega stanja v mednarodnem delavskem gibanju, nato pa piše, da povzroča zaskrbljenost omenjanje znane moskovske izjave komunističnih partij in 21. konugresa KP SZ. Hkrati pa je predstavnik vlade SFRJ včeraj izjavil, da je zelo važna izjava sovjetske vlade, da bo nadaljevala politiko miroljubne koeksistence in 20. in 22. kongresa.

Tudi tedensko glasilo KPI «Rinascita» obravnava moskovske spremembe in članek zaključuje z besedami, da so s Hruščovom italijanski komunisti delali za politiko obnovitve in zaradi tega zahtevajo prispevek jasnosti, «ker bosta kritična sodba in odkrita debata zagotovili novo napredovanje delavskega gibanja.» — Glasilo KP Avstrije pa piše, da je «za nas način, kako je bila izvršena sprememba, znak, da naloga razvoja in razširitve socialistične demokracije tudi v Sovjetski zvezi še ni obvladana, kljub neoporečnim uspehom in napredovanju na tem področju», ter da je «prav zaradi tega še bolj nujno odkrito govoriti o vzrokih zadnjih sprememb».

Važno izjavo je dal o teh spremembah glavni tajnik OZN, ki je včeraj izjavil, da bo Hruščov ostal v zgodovini kot človek, ki je z določenim uspehom izvajal politiko miroljubnega sožitja in prepričal o svoji iskrenosti važne sektorje zahodnega javnega mnenja», ter da bi bilo «zaželeno, da bi Hruščov, če bi to želel, mogel podati javno izjavo o okoliščinah svoje odstranitve z oblasti». Po U Tantovem mnenju presojata Brežnjev in Kosigin «svetovne zadeve realistično» in zaradi tega ni verjetno, da bosta spremenila tok zgodovine in se povrnila k stalinski politiki, ter da bo nova vlada SZ morda storila le «premik poudarka na nekatera vprašanja». Za kitajsko bombo pa je rekel, da je obsojanja vredna, in izrazil željo, naj bi prihodnje leto prišlo do razgovorov med petimi jedrskimi velesilami, s tem da bi «pustile ob strani protokolarne in diplomatske poglede v korist osnovnih pogledov na nevarnost jedrskega uničenja», ker bi bila taka konferenca koristen dodatek k naporom glavne skupščine OZN in ženevske razorožitvene konference.

Včeraj so v Stockholmu dodelili Nobelovo nagrado za literaturo v letošnjem letu slavnemu francoskemu pisatelju Jeanu Paulu Sartru zaradi «njegovega dela, bogatega z idejami, ki je z duhom svobode in z iskanjem resnice, s katerimi je prežeto, imelo širok vpliv na našo dobo». Sartre je nagrado odklonil in svoje stališče takole obrazložil: «Pisatelj, ki zavzame politična, socialna ali literarna stališča, mora delovati samo s svojimi lastnimi sredstvi, t. j. s pisano besedo. Vsa odlikovanja, ki jih utegne prejeti, izpostavljajo njegove bralce pritisku, ki ga imam za nezaželenega. Stvari se menjajo po tem, ali se podpišem Jean Paul Sartre ali pa Jean Paul Sartre, Nobelov nagrajenec.»

Vreme včeraj: najvišja temperatura 12.4, najnižja 9.8, ob 19. uri 12.2; vlage 82 odst., zračni tlak 1014.2 stanoviten, veter 3 km jugovzhodnik, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 17.6, padavin 1.9 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 23. oktobra
Severin
Sonce vzide ob 6.31 in zatone ob 17.06. Dolžina dneva 10.35. Luna vzide ob 18.45 in zatone ob 9.04
Jutri, SOBOTA, 24. oktobra
Rafael

VPRAŠANJE SENATORJA VIDALIJA MINISTRU ZA PROMET IN CIVILNO LETALSTVO

Hude obtožbe proti inž. Gianniju Bartoliju glede upravljanja «Konzorcija za julijsko letališče»

Gre za obtožbe bivšega upravnega svetnika konzorcija odv. Furia Laurija, ki jih je obrazložil na občnem zboru konzorcija 23. maja letos

Senator Vidali je poslal ministru za promet in za civilno letalstvo vprašanje, «ali mu je znano, da je na občnem zboru družabnikov «Konzorcija za julijsko letališče», ki je bil 23. maja v Tržiču, član upravnega sveta advokat Furio Lauri, predsednik družbe za letalsko gradbeništvo «Meteor» iz Ronk podal ostavko z izjavo, da hoče s tem ločiti svojo odgovornost od odobritve proračuna in dejavnosti, ki sta po njegovem mnenju v nasprotju z določbami statuta in zakona, iz razlogov, ki jih je obrazložil občnemu zboru in pozneje sporočil pismeno predsedstvu omenjenega konzorcija.

Dogodek, o katerem je bila javnost v deželi obveščena s pismi, ki so bila poslana županom občin, ki so članice konzorcija za julijske letališče, je izredne resnosti in važnosti. Resnost zadeve je v obtožbah nekega bivšega upravnega svetnika proti predsedniku konzorcija, ki omenjajo med drugim zlorabo oblasti, diskriminacijo proti upravnim svetnikom, neizpolnjevanje določb statuta, potvorbe in nerednosti v proračunu in v proračunskem poročilu, prikazovanje družabnikom takega premoženjskega stanja, ki ni v skladu z dejanskim stanjem, prevzem obveznosti, ki presegajo razpoložljivo premoženje, nakup nepremičnin brez predpisanega dovoljenja vladnih oblasti, podjetniško dejavnost brez predpisanega vpisa v seznam podjetij, hlinjenje nasproti državi pri prevzemu na svoje breme stroškov za dela, ki jih je država že plačala, neredno kmetijsko upravljanje itd.

Te obtožbe so še posebno važne, ker jih je sprožil znani tržaški profesionist, bivši občinski svetovalec Krščanske demokracije proti bivšemu tržaškemu županu inž. Gianniju Bartoliju, znani politični osebnosti krščanske demokracije. Zaradi tega zahteva, naj ga pristojno ministrstvo obvesti tudi o morebitnih ukrepih, ki jih je sprejelo za ugotovitev, ali so te obtožbe utemeljene ali ne, in da v vsakem primeru zajamči upravljanje v skladu z določbami statuta in zakona konzorcija, kateremu so poverjene letalske zveze v deželi Furlanija-Julijska krajina.»

Minister Spagnolli bo zastopal vlado na proslavah v Trstu

V ponedeljek 26. t.m. bo prišel v Trst minister za trgovinsko mornarico Spagnolli, ki bo zastopal vlado na vseh uradnih svečanostih ob 10. obletnici prihoda Italije v Trst. Ob 12. uri bo minister uradno otvoril razstavo «Trst 1954-1964, deset let dela», ki jo je po nalogu vladnega komisarja dr. Mazze priredil center za gospodarski razvoj Trsta.

Popoldne bo minister sprejel na sedežu vladnega komisariata predstavnike tržaških oblasti in tržaške gospodarstvenike. Zvečer pa se bo sestal s političnimi in upravnimi predstavniki mesta.

Razstava «Trst 1954-64, deset let dela», je morda glavna manifestacija v okviru ponedeljskih svečanosti ob 10. obletnici prihoda Italije v Trst. Kot poročajo, se bodo pred otvoritvijo razstave prihodnji ponedeljek vrstile nekatere posebne svečanosti, med katerimi bo tudi položitev vencev na spomenik padlih v vojni pri Sv. Justu, ob 10.45 pa bo na Trgu Unità slovesen dvig zastave, kateremu bodo prisostvovali predstavniki italijanskih mest odlikovanih z zlato kolajno za zasluge v odporniškem gibanju s prapori posameznih mest. Na kraju svečanosti bo postrojen pešadijski polk, ki bo izkazal zastavi vojaške časti.

Na svečanosti bo imel kratek nagovor župan dr. Franzil.

Nezadovoljstvo PSDI s statutom tržaške pristaniške ustanove

Socialdemokratski senator iz naše dežele Attilio Zannier in deželni tajnik PSDI Giorgio Cesare sta včeraj proučila vprašanja, ki se tičejo tržaškega pristanišča s posebnim poudarkom na statut pristaniške ustanove, katerega osnutek je izdelal minister za trgovinsko mornarico. Sen. Zannier in Cesare sta ugotovila, da je osnutek docela neprikladen in nezadosten za Trst ter sta izjavila, da ga je treba bistveno spremeniti.

Predstavnika PSDI sta poudarila, da osnutek statuta ne upošteva, da bo morala nova pristaniška ustanova uživati zadostno avtonomijo, delovati kot podjetje, ki bo upravljalo storitvene dejavnosti in ki bo moralo biti naglo pri sprejemanju in pri uresničevanju svojih odločitev. Njegov pravni svet pa bo moral zadostiti zahtevam po političnih, gospodarskih in sindikalnih predstavništvih. Zannier in Cesare sta zaključila, da se o vsem tem v osnutku ministrstva ne govori, ali pa se govori o premajhni meri.

Tajnik Cesare je sklical za danes popoldne komisijo izvedencev stranke, v kateri so profesorji Bonifacio, Ciacchi, Saraval in Schiffrer ter dr. Stasi in Elleri, da bodo navedli protipredloge k omenjenemu ministrskemu osnutku. O zaključkih komisije bodo razpravljali prihodnji teden s sen. Zannierom, ki je skupno s poslancema Belcijem in Lamalfo in sen. Bonacino član ožje komisije vladnih strank za tržaško pristanišče. PSDI hoče namreč doseči, da bi parlament razpravljal o statutu pristaniške ustanove po upravnih volitvah.

Danes se sestane v Trstu tudi skupina deželnih svetovalcev PSDI skupno s tajnikom. Proučila bo vprašanje gospodarskega načrtovanja.

Uradni podatki o prometu pristanišča v letošnjem septembru

Po uradnih podatkih tržaške trgovinske zbornice je pomorski promet tržaškega pristanišča dosegel septembra 446.401 ton, medtem ko je znašal v istem mesecu lanskega leta 454.136 ton in 1962. leta 396.835 ton. Železniški promet je v septembru znašal 145.541 ton, medtem ko je v istem mesecu lanskega dosegel 135.063 ton in 1962. leta 190.888 ton. Promet s tovornimi avtomobili je dosegel 142.177 ton, medtem ko je lanskega septembra znašal 138.147 ton in septembra 1962. leta 127.858 ton.

V prvih devetih mesecih je pomorski promet pristanišča dosegel 3.972.447 ton, medtem ko je v istem lanskem razdobju dosegel 3.713.578 ton in v istem razdobju 1962. leta 3.928.560 ton. Železniški promet je dosegel 1.425.755 ton, medtem ko je lani 1.493.723 in predlanskim 1.747.392 ton. Promet s tovornjaki je dosegel 1.191.822 ton, medtem ko je lani 1.164.654 ton in predlanskim 1.118.796 ton.

Vijaka za ladjo «Eugenio C.»

Včeraj so pripeljali v Tržič dva vijaka, namenjena za 29.000-tonsko potniško ladjo «Eugenio C», ki jo gradijo v tržiških ladjedelnicah CRDA za plovno družbo «Giacomo Costa fu Andrea». Vijaka, narejena iz zlitine brona in aluminija, imata 5.60 m premera in tehtata 34 ton. V prihodnjih dneh ju bodo namestili na trup čezoceanske ladje, ki jo bodo splavili v novembru.

Sestanek za kampanjo za cepljenje «Sabin»

V kratkem se prične jesenska kampanja za cepljenje proti otroški paralizi s cepivom «Sabin». V ta namen se bo danes ob 18.30 v pokrajinski palači sestal pokrajinski odbor za zdravstveno vzgojo. Na dnevnem redu sestanka je: «Kampanja za cepljenje proti otroški paralizi s cepivom Sabin — načrt posegov». Na sestanek je povabljen tudi tisk.

Slov. vrtec v Križu bo začasno gost v italijanskem vrtcu

Včeraj dopoldne je delegacija mater otrok, ki obiskujejo slovenski otroški vrtec v Križu, v katerem se je udrl strop in je bil zaradi tega prekinjen pouk, v spremstvu občinske svetovalke Jole Burlo in občinskega svetovalca Franca Gombača bila na razgovoru z ravnateljem oddelka za šolstvo dr. Gerinom. Delegacija mu je izročila prošnjo s podpisi mater, da bi občinska uprava čimprej poskrbela za popravilo šolskih prostorov. Dr. Gerin jim je zagotovil, da bodo slovenske otroke do popravila njihovega vrtca sprejeli v prostore italijanskega otroškega vrtca.

Kakor smo izvedeli, se je za popravilo učilnice in za začasno premestitev slovenskega vrtca v prostore italijanskega vrtca, ki spada tudi pod ustanovo ONAIRC, takoj zavzela sama pokrajinska ravnateljica te ustanove dr. Puspanijeva tako pri občinski upravi kot pri vodstvu italijanskega vrtca v Križu. Za svojo prizadevnost zasluži vse priznanje. Tako bodo slovenski otroci od prihodnjega torka (v ponedeljek je namreč praznik) spet lahko obiskovali vrtec in smo prepričani, da se bodo dobro razumeli, kot se lahko najbolje razumejo otroci, s svojimi italijanskimi vrstniki, ki jih bodo za nekaj časa sprejeli k sebi.

PROTI NEPOPUSTLJIVOSTI DELODAJALCEV

Popolnoma uspela stavka delavcev lesne stroke

Stavki delavk in delavcev oblačilne industrije in železničarjev

Včeraj so delavci lesne industrije ponovili stavko, skupščino in povorko po mestnih ulicah. Medtem ko je predvčerajšnjim stavkalo nad 90 odstotkov delavcev, so včeraj stavkali prav vsi, kar kaže, kako je ta borba med njimi občutena. Njihova stroka je namreč glede plač med najslabšimi, saj prejema specializiran delavec komaj nekaj nad 50.000 lir mesečno. S tem podatkom so delavci tudi včeraj seznanili javnost, saj so na enem izmed transparentov, ki so jih nosili v povorki, navedli tudi svoj plačni list. Delavci so tudi včeraj glasno protestirali pred Združenjem industrijcev v Ul. S. Spiridione in Združenjem malih in srednjih industrijcev v Ul. S. Lazaro. Povorka je šla včeraj v obratni smeri v primeri s predvčerajšnjim, namreč iz Ul. Duca d'Aosta v Ul. Pondares, s sedeža Delavske zbornice na sedež Nove delavske zbornice CGIL.

V Ul. Duca d'Aosta so se delavci sestali na enotni skupščini. Po poročilih tajnikov obeh sindikatov se je razvila razprava, v kateri so delavci ponovno poudarili svojo odločenost boriti se do kraja, da si z novo delovno pogodbo izboljšajo mezdne in normativne pogoje. Če ne bodo delodajalci popustili, je pričakovati nove stavke.

* * *

Včeraj je bila tudi celodnevna stavka delavk in delavcev oblačilne industrije. V Trstu se je tikala okrog 300 delavk in delavcev in je popolnoma uspela. Stavkali so za sklenitev nove delovne pogodbe in za izboljšanje kvalifikacij. Zadnja pogajanja v Milanu so se razbila zaradi nezadovoljivih ponudb delodajalcev.

* * *

Stavka železničarjev SFI-CGIL se je nadaljevala tudi včeraj ob približno enaki udeležbi. Zato je kot prejšnje dni skoraj popolnoma počival železniški promet. Nekaj vlakov je železniško ravnateljstvo nadomestilo z avtobusi.

Sprememba voznega reda na progi Ancona-Pulj

Družba «Linee Marittime» dell'Adriatico» sporoča, da se z odhodom ladje iz Trsta 27. t.m. neha poletni vozni red na progi E/1. Zimski vozni red, ki se prične s 4. novembrom določa prihod v Trst vsako sredo ob 7. uri in odhod ob 9. uri. Proga poteka takole: Ancona - Lošinj - Reka - Pulj - Trst - Benetke - Ancona.

Zborovanja in skupščine KPI

Ob 12. u. pri ladjedelnici Sv. Marka (Poggio S. Andrea) tajnik federacije Sema; 12. industrijsko pristanišče pred delavnico SAFAC, Semilli; 17. Sv. M. M. Spodnja pri hišni številki 800 Pescatori in Gombač.

Sestanki aktivov in skupščine, na katerih bodo obravnavali volitve in mednarodni politični položaj, pa bodo ob 20. uri v Barkovljah v Rumeni hiši, kjer bo na aktivu sekcije govorila Jelka Gherbez; ob 20. v Ljudskem domu «Pečar» v Gornji Koloniji (Crevatin); ob 20. v Ljudskem domu pri Sv. Barbari javna skupščina, na kateri bo govoril Pacco.

Izšla so «Izvestja srednjih šol»

Včeraj so pri Tiskarni «Graphis» v Trstu izšla «Izvestja srednjih šol» za leto 1964, ki so jih izdala ravnateljstva slovenskih srednjih šol na Tržaškem, uredil pa jih je prof. Martin Jevnikar. V brošuri, ki ima 80 strani, so na lepem papirju seznami profesorskih zborov, dijakov ter upravnega osebja vseh slovenskih srednjih šol, imena abiturientov, naslovi slovenskih nalog pri zrelostnih izpitih in nižjih tečajnih izpitih ter statistični pregledi za vsako šolo posebej in skupni statistični pregled ob koncu pouka (30. sept. 1964). V seznamu profesorskih zborov na posameznih šolah so označeni njihov službeni položaj, predmeti in tedenske ure pouka. Pred temi seznami je na 14 straneh sestavek prof. Jevnikarja, Pozorišče in pomen Erjavčevih leposlovnih del s kratkim opisom njegovega življenja in del, ki bo dobrodošel zlasti dijakom iz višjih razredov. V zadnjem delu pa je pod «Razno» tudi prof. Jevnikar v kratkih sestavkih ocenil lanske «Literarne vaje», naštel nove šolske knjige (samo eno), ki jo je lani izdalo ravnateljstvo za javno šolstvo v Trstu (Egidij Košuta: Zgodovina filozofije. Druga knjiga. Od renesanse do Kanta), publikacije profesorjev (v lanskem letu je izšla samo ena knjižica in en ponatis; Boris Pahor: Mali samouk, in Boris Pahor: Mesto v zalivu), zaključni šolski prireditvi, uspeh v dramatiki (uspeh natečaja RAI), izlet maturantov po Jugoslaviji ter program in navodila za študij slovenščine na univerzi v Padovi. Pri tem niso omenjeni seminar za slovenske šolnike na Bledu, izmenjava šolskih knjig ter prihod pedagoškega svetovalca za slovenske šole na Tržaškem, ki tudi spadata v okvir dogovora o kulturnem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo.

Izvestja so vsekakor važen dokument o življenju naše etnične skupine in prikaz naše šole, umestno pa bi bilo, da se ne bi omejila le na Tržaško, ampak da bi bili skupno objavljeni tudi vsi podatki šol na Goriškem, ker bi imeli tako popoln pregled čez vse slovenske srednje šole v Italiji.

Gledališča

VERDI

Jutri, v soboto 24. t.m, zapade rok za obnovitev abonmajev v gledališču Verdi za novo operno sezono.

V gledališču Verdi so se začele priprave in skušnje za bližnjo operno sezono. Orkester je pod vodstvom dirigenta Rivolija začel z vajami za opero «Wozzeck», ki predstavlja eno najtežjih nalog sezone. Prav tako je s svojimi pripravami za to delo začel zbor pod vodstvom dirigenta Kirchnerja.

Kot je bilo že sporočeno, bo otvoritev sezone z gala predstavo v soboto 7. nov. ob 21. uri z nastopom baleta milanske Scale z naslednjim programom: Carski balet (glasba Čajkovski, koreografija Balanchine), Serenada (glasba Čajkovski, koreografija Balanchine), odlomek iz Romea in Julije Prokofjeva in Triogelnik De Falle v koreografiji Massine.

Obiskovalci zadnje galerije se bodo v novi sezoni znašli v obnovljenem ambientu. Predvsem važna je obnovitev poda, ki poslej ne bo več škripal. Abonmaji za zadnjo galerijo se niso podražili.

TEATRO STABILE

Danes ob 21. uri v Avditoriju (vhod iz Ul. Tor Bandena) za red H «Komični teater» Carla Goldonija. Tekst Luigi Lunari. Režija Eriprando Visconti. Scene in kostumi Luca Sabatelli. Glasba Doriano Saracino. Kritika je delo ocenila kot najboljši tekst na mednarodnem dramskem festivalu v Benetkah.

Rezervacija in prodaja vstopnic pri osrednji prodajalni vstopnic v galeriji Protti (tel. 36-372). Cene: parter 1500 lir, balkon 500 lir.

Kino

Nazionale 16.00 «Eletroshock» Lauren Bacall. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 16.00 «Amore facile» — Franco Franchi, Ciccio Ingrassia. Prepovedano mladini.
Excelsior 16.00 «Gli indifferenti» — Claudia Cardinale. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Le truffe più belle del mondo» Prepovedano mladini.
Grattacielo 15.00 «Scusa, me lo presti tuo marito?» Jack Lemmon. Romy Schneider.
Alabarda 16.30 «Il silenzio» Bergmanov film. I. Thulin, G Lindblom. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.30 «Donne calde di notte» Technicolor. Prepovedano mladini.
Aurora 16.30 «L'esperimento del dottor Zagros» Prepovedano mladini.
Cristallo 16.30 «L'uomo che vide il suo cadavere».
Capitol 16.00 «Viva Las Vegas» Technicolor. Elvis Presley.
Garibaldi 16.30 «Sandokan alla riscossa» Technicolor. Guy Madison.
Impero 16.30 «Viaggio indimenticabile».
Moderno 16.00 «Quel certo non so che» Technicolor. Doris Day, James Garner. Zadnji dan
Astra 16.30 «Il ribelle d'Irlanda».
Astoria 16.30 «Duello alla pistola» Technicolor. Joel Mac Crea.
Abbazia 16.00 «Il ratto delle Sabine» Technicolor. Milene Demongeot.
Ideale 16.00 «Gli invincibili» Technicolor. Gary Cooper.
Skedenj 16.00 «L'isola in capo al mondo» Rosanna Podesta, Dawn Addams, Magali Noel.

Izleti

Izlet SPDT na Stajersko in Koroško: V dneh 3. in 4. nov. odhod preko Slovenjgradca v Dravograd in mimo Raven, domovine in groba Prežihovega Voranca, v Mežico in Črno. Vpisovanje le do 30. 10. kot običajno v Ul. Geppa 9.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. oktobra se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 12 oseb.

UMRLI SO: 86-letni Antonio Dequel, 76-letna Olga Zigante por. Moro, 83-letna Antonia Danielut por. Svettina, 75-letni Giovanni Carpani, 50-letni Bruno Giordano, 73-letni Carlo Karis, 74-letna Maria Bassanese vd. Tominz, 74-letni Mario Zerial, 80-letna Mercede Praust vd. Tumburus, 85-letni Richard Wesemann, 79-letna Lea Tepper vd Tamino, 70-letna Anna Scherian vd. Nonis.

DNEVNA SLUZBA LEKARN (19. 10. — 25. 10.)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Al Galeno, Ul S. Cilino 36; Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2; Sant'Anna, Istrska cesta 63; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Sponza, Ul. Montorsino 9.

NOCNA SLUZBA LEKARN (19. 10. — 25. 10.)

Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Sponza, Ul. Montorsino, 9.

Dne 21. t. m. nas je zapustil naš dragi

Karel Kariš

Pogreb bo danes 23. t. m. ob 15.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v škedenjsko cerkev in od tam na domače pokopališče.

Žalostno vest sporočajo: **žena, hčerka, Stanko, nevesta, vnuk in ostali sorodniki.**

I.T.F. v. Zonta 3, tel. 38-006

Sporočamo žalostno vest, da smo v torek, 20. t. m. pokopali našega dragega moža in očeta

Ivana Štranja

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnika in ga spremili na zadnji poti.

Žena Karolina in otroci z družinami

Dolina, 23.X.1964.

NA DREVIŠNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

Izvolitev novega predsednika upravne komisije Acegata?

Poleg predsednika bo moral občinski svet izvoliti še štiri člane komisije, namesto prejšnjih, ki so podali ostavko

Na dnevnem redu drevišnje seje tržaškega občinskega sveta je tudi točka o potrditvi ostavke predsednika in štirih članov upravne komisije občinskega podjetja Acegat ter izvolitev novega predsednika in štirih članov za dokončno izpopolnitev komisije. Kot je znano, so omenjeni člani skupno s predsednikom podali ostavko preteklega avgusta, ko je nastalo vprašanje povišanja tarif Acegata in ko občinski odbor ni sprejel nekaterih zahtev, ki so jih zagovarjali predsednik in člani, ki so nato iz protesta odstopili.

V zvezi z izvolitvijo omenjenih petih novih članov upravne komisije Acegata in z izvolitvijo občinskih predstavnikov v druge upravne komisije javnih ustanov, ki jim bo v kratkem zapadel mandatni rok, so se včeraj sestala tajništva štirih strank, ki sestavljajo odnosno podpirajo tržaški občinski odbor levega centra. Na tem sestanku so se dogovorili, da bodo na današnji seji predlagali za predsednika upravne komisije Acegata dr. Stasija. Dr. Stasi je znana osebnost v tržaškem kulturnem svetu, saj je svoj čas imel odgovorna mesta tudi na tržaški univerzi, sedaj pa je tajnik konzorcija za gradnjo atomskega centra za teoretsko fiziko ter tajnik združenja tržaških diplomirancev. Hkrati so se tudi dogovorili za imena ostalih štirih članov, ki jih bodo predlagali za izvolitev. Vseh pet novih članov pripada strankam levega centra, ker predstavniki opozicije, ki so bili svoj čas izvoljeni v upravno komisijo Acegata, niso podali ostavke.

Drevi se bo na seji tržaškega občinskega sveta nadaljevala razprava o proračunu.

O imenovanju članov upravne komisije Acegata in javnih ustanov na splošno v okviru sporazuma o levem centru, je včeraj zvečer razpravljalo tudi pokrajinsko vodstvo PSDI. Vodstvo je z obžalovanjem sprejelo na znanje odločen namen sedanjega predsednika občinske ustanove odv. Nina Fazzinija Giorgija, da ne podaljša mandata, za katerega je bil soglasno potrjen. Vodstvo je hotelo s tem potrditi že izraženo zadovoljstvo z upravno dejavnostjo podjetja kljub vsem težavam in včasih tudi nerazumevanjem, in je zaprosilo odv. Fazzinija Giorgija naj bo na razpolago za neko drugo važno upravno nalogo.

Dekret o tropinah

Tržaška prefektura je izdala dekret, s katerim med drugim določa, da se tropine lahko obdržijo do 15. decembra. Po tem dnevu bodo lastniki lahko obdržali tropine le v destilarnah in če bodo pristali, da bodo pod nadzorstvom finance, če bodo tropine posušene in skisane, osoljene (1 kg pasterizirane soli na en stot tropin) ali pa pomešane s krmo.

Dekret določa tudi, da je produkcija patoke (žonta), dovoljena le za destilacijo in izdelovanje kisa. Kdor hoče izdelovati patoko, mora to prijaviti najmanj pet dni prej kemičnemu inštitutu v Trstu pri trgovinski zbornici.

Tatovi izpraznili avto in mu odvili kolesi

Včeraj smo poročali o skupini neznancev, ki so se specializirali v kraji avtomobilskih nadomestnih delov in pritiklin. Predvčerajšnjim ponoči pa je omenjena skupina bila spet na delu. Tokrat tatovi niti niso odpeljali avtomobila v stransko ulico, temveč so ga oropali prav pred stanovanjem 31-letnega lastnika Maria Vecchieta iz Ul. Marchesetti 14. Vecchiet je pred hišo pustil parkiran fiat 600 TS 46643 in tega so tatovi vzeli na muho. Najprej so s silo odprli prednji prtljažnik in pobrali orodje ter rezervno kolo, nato so sneli obe prednji kolesi in pustili avtomobil da je z «nosom» slonel na tleh. Nato so odprli pokrov motorja in odnesli dinamo ter razdelilec. Nezadovoljni z obilnim plenom, so še s silo odprli vrata avtomobila in iz notranjosti odnesli fotoaparat «Zeiss-Ikon». Naslednje jutro je razdejanje opazil presenečeni Vecchiet, ko se je hotel odpeljati z avtom. Zglasil se je na komisariatu pri Sv. Soboti, kjer je tatvino prijavil in povedal, da je utrpel 130.000 lir škode.

Na komisariatu Kolonje se je predvčerajšnjim zglasil tudi 28-letni spediter Franco Gropaiz iz Ul. Castagneto 12 in prijavil tatvino avta «Giulietta» TS 45535, last prevozniškega podjetja Billitz iz Ul. Geppa 4, ki ga je bil pustil v Ul. Pindemonte pred stavbo št. 5. Gropaiz pa je imel srečo. Avto so našli predvčerajšnjim popoldne v bližini bencinske črpalke BP v Ul. Revoltella. Tatovi so razbili steklo na zadnjih vratih in poškodovali električno stikalo za pogon motorja.

Z avtom v zid

Včeraj popoldne sta se pri prometni nesreči, ki se je pripetila v bližini «Cascina delle Rose» na openski cesti, ponesrečili dve bolniški pomočnici. Bilo je okrog 16. ure, ko sta se 30-letna Angela Braico iz Drevoreda Raffaello Sanzio 22 in 29-letna Valerija Žerjal z Vrdelske ceste 46 peljali v fiatu 600, ki ga je proti središču vozila Maria Zugna. Nenadoma je Zugnova na mokrem asfaltu zgubila nadzorstvo nad avtomobilom, zavozila na levo stran ceste in treščila v obcestni zid.

Pri nesreči sta se poškodovali samo Braicova in Žerjalova, Zugnova pa se sploh ni ranila. Obe ponesrečenki so z zasebnimi avti prepeljali v bolnišnico, kjer so Braicovo sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh zaradi udarca po zatilju in po glavi. Braicova se je tudi ranila po levem palcu in desnem komolcu. Žerjalovi so v bolnišnici nudili samo prvo pomoč zaradi lažjega udarca po levem zapestju in bo okrevala v 3 dneh.

Včeraj popoldne so na nevrokirurški oddelek bolnišnice, kamor so jo prepeljali z rešilnim avtom, sprejeli 16-letno vajenko Mariagrazio Scorcia iz Ul. Rota 4. Scorcijeva, ki se bo morala zdraviti 10 dni zaradi ran in udarcev po obrazu, levem sencu, levem stegnu in kolenih, je povedala, da je malo prej hotela prečkati Ul. Teatro Romano pri stavbi štev. 7. Tedaj je v smeri proti Korzu z avtom «giulietta» TS 43434 privozil 49-letni Giovanni Dellorusso od S. M. M. Spodnje 1798 in Scorcijevo podrl.

HUDA PROMETNA NESREČA V UL. FLAVIA

Pijan je vozil avtomobil in trčil v invalida na motorju

Pijanega šoferja so aretirali in ga bodo prijavili sodišču, ponesrečenca pa so s hudimi poškodbami prepeljali v bolnišnico

Sinoči okrog 19. ure se je v Ul. Flavia, na križišču cest v Milje in proti Orehu, dogodila huda prometna nesreča. Ob tisti uri se je na svojem motornem kolesu peljal proti obmejnemu prehodu pri Škofijah 38-letni invalid Ruggero Grbec iz Kopra. Ko je Grbec privozil do omenjenega križišča, je vanj z vso silo z avtom 1100 TS 17185 treščil 44-letni uradnik Guido Terzi z Lonjerske ceste 32, ki je z veliko hitrostjo privozil iz Milj in je bil namenjen proti središču.

Terzi je bil pijan, saj se je še malo prej zadrževal v gostilni, potem pa je stopil v avto, da bi se vrnil domov. Po trčenju Terzi ni več obvladal avtomobila in je zavozil približno še 300 metrov dlje, tako da so bolničarji RK, katere so priklicali na kraj nesreče, najprej mislili, da je Terzi po povzročitvi nesreče hotel zbežati.

Grbca so odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek. Pri padcu z motorja se je hudo pobil po glavi ter se ranil po obrazu, ustnicah, čelu in levi veki, izbil si je tudi zgornje sekalce. Grbec se bo moral zdraviti dva tedna, če ne bodo nastopile komplikacije.

Na kraju nesreče so medtem vse potrebne formalnosti opravili karabinjerji s postaje v Istrski ulici. Potem pa so Terzija spremili v bolnišnico, kjer je zdravnik ugotovil, da je pijan. Karabinjerji so Terzija aretirali in ga bodo prijavili sodišču, da je pijan vozil avto. Prepeljali so ga že v koronejske zapore.

V spalnici je padla

Žrtev nerodnega padca v stanovanju je postala včeraj popoldne 59-letna Anna Pianini por. Furlan iz Ul. S. Forti 66. Ko je pospravljala spalnico, je spodrsnila in padla. Pri tem si je verjetno zlomila levo stegnenico. Z rešilnim avtom so Pianinijevo prepeljali v bolnišnico ter jo sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja od 10 do 90 dni.

Tudi včeraj so šli stavkajoči delavci lesne stroke v povorki po mestu

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Ker ni upošteval znaka «stop» je povzročil smrtno nesrečo

Prizivni sodniki so mu potrdili prvotno kazen - Popolna oprostitev zaradi neke druge prometne nesreče

Pred prizivnim sodiščem (predsednik Palermo, tožilec Marsi, zapisnikar Parigi, obramba Mencaretti iz Vidma, zastopnik zasebne stranke Poillucci) se je moral zagovarjati včeraj 58-letni Mario De Sincich iz Ul. F. Severo 22, pomorski kapitan, ki je bil obtožen, da je 15. februarja lani povzročil smrtno nesrečo v Tržiču.

De Sincich je bil v trenutku nesreče kapitan na ladji «Europa» ter je že vrsto let služil pri pomorski družbi «Lloyd triestino». Do nesreče pa je prišlo tako.

Bilo je okoli 16,25 ure, ko se je De Sincich pripeljal s svojim avtom znamke «giulietta» po Ul. Porto Rosega v Tržiču. Prihajal je iz pristanišča ter bi se moral po vseh prometnih pravilih ustaviti pri znaku «stop» tik pred križiščem z državno cesto št. 14, ki teče na južni strani mesta skozi središče. Ali se je De Sincich res ustavil pri prometnem znaku «stop» na cestišču? Obtoženec je vedno trdil, da je to storil, toda ves nadaljnji razvoj dogodkov ni potrdil te njegove izjave. Zgodilo se je namreč, da je približno na sredi križišča trčil v avto fiat-giardinetta, ki ga je upravljal 40-letni Alfredo Dolinar iz Miramara 17, ki je prihajal iz Trsta. Obe vozili sta trčili z vso silo drugo ob drugo. De Sinicheva «giulietta» je zadela s sprednjim desnim blatnikom v sprednji levi del fiata, ki je prihajal z desne strani. Zaradi trčenja sta oba avta zavozila na pločnik na desni strani državne ceste. Šoferja se nista poškodovala, toda neka potnica, ki je bila v De Sincichevem avtu je izgubila življenje zaradi zloma zatilnika. Šlo je za tedaj 59-letno Mercedes Lajara iz Srednje Amerike, in sicer iz mesta San Juan de Portorico.

O nesreči so očividci podali protislovne izjave. Agenti prometne policije pa so menili, da ni držala verzija, ki jo je podal De Sincich, kajti do sredine križišča niso našli na cesti niti enega drobca stekla. To je pomenilo, da je prišlo do trčenja šele na sredi križišča. Pripomnimo še, da je Lajarova umrla v bolnici v Vidmu skoraj en mesec po nesreči, ne da bi kdajkoli prišla do zavesti.

De Sincichu je 4. marca letos sodilo videmsko kazensko sodišče, ki ga je spoznalo za krivega ter ga obsodilo na 8 mesecev zapora ter na 100.000 lir globe. Kazen je bila pogojna ter je niso vpisali v kazenski list. O odškodnini bi morali razpravljati na pristojnem civilnem sodišču. Vendar pa so sodniki sklenili, da bi moral De Sincich plačati Dolinarju 800.000 lir predujma.

De Sincich se je pritožil proti tej razsodbi, trdeč, da kazenski sodniki niso pravilno presojali na podlagi dejanskega razvoja dogodkov ob priliki nesreče. Prizivni sodniki pa niso upoštevali njegovega zagovora ter so potrdili prvotno razsodbo.

Pred istimi sodniki se je moral zagovarjati tudi 43-letni Ettore Romanut iz Vidma, ki je bil prav tako obtožen, da je nenamerno zakrivil smrt neke osebe. Videmski sodniki so ga 25. marca letos oprostili vsake krivde zaradi pomanjkanja dokazov, toda Romanut je bil trmast ter je zahteval oprostitev s popolno formulo. To se mu je včeraj tudi posrečilo.

Nesreča, ki je pripeljala Romanuta pred sodnike, se je pripetila okoli 12. ure 29. septembra lani. Moški se je tedaj peljal s svojim avtom «alfa romeo» po neki stranski cesti v bližini kraja Bagnaria Arsa v Furlaniji. Cesta ki je na tistem odseku široka komaj 3 metre, zavija v blagem ovinku na desno. Vidljivost pa je tam precej slaba zaradi dreves in grmovja ki raste ob njej. Romanut je pozneje izjavil, da se je morda peljal s hitrostjo kakih 25 ali 30 km na uro. To je pozneje potrdil tudi njegov sin, ki je bil skupaj z očetom v avtu. Romanut je še povedal, da se mu je pripeljal nasproti motorist, ki je vozil popolnoma po svoji levi strani. Zelo verjetno je, da je motorist, ko je zagledal avto, skušal spraviti svoje vozilo na desno stran ceste. Njegov manever pa se ni posrečil, ker je tudi šofer avta zavil na levo, da bi mu omogočil prehod na svoji desni strani. Tako je prišlo do trčenja. 58-letni Elio Prosperi, ki je upravljal motor, je z vso silo trčil frontalno v avto ter zadel z glavo ob rob pri sprednji šipi. Pri tem je dobil hude poškodbe na lobanji ter že naslednjega dne umrl v bolnišnici.

Videmski sodniki, kot smo že dejali, so oprostili obtoženca zaradi pomanjkanja dokazov. Prizivni sodniki pa, ki so ponovno proučili primer, so menili, da Romanut ni zagrešil nesreče ter so ga zato oprostili, ker dejanje ni kaznivo.

HUDA NESREČA NA DELU

Na mokri lestvi žerjava zdrsnil in padel v globino

Zdraviti se bo moral 40 dni, če ne bodo nastopile komplikacije

Na gradbišču gradbenega podjetja EAR v Ul. S. Cilino se je včeraj zjutraj okrog 11. ure hudo ponesrečil 44-letni delavec Augusto Del Ben iz Ul. Cisternone 120. Ko je stopal navzdol po železni lestvi žerjava, je na od dežja mokrem klinu spodrsnil in izgubil ravnotežje. Čeprav se je Del Ben skušal oprijeti, mu to ni uspelo in je padel z višine približno dveh metrov. Pri tem je Del Ben padel na kup kamenja ob žerjavu ter si polomil leva rebra. Pri padcu si je zlomil tudi levo nadlaket in zapestje, si poškodoval hrbtenico in vranico.

Ponesrečencu so na pomoč priskočili delovni tovariši, ki so tedaj bili v bližini. Nekdo je takoj poklical rešilni avto, s katerim so Del Bena v hudem zdravstvenem stanju prepeljali v bolnišnico. Pridržali so ga na ortopedskem oddelku, kjer se bo moral zdraviti 40 dni, če ne bodo nastopile komplikacije.

Z vespo v avto

Sinoči okrog 20. ure se je na vogalu Ul. del Ronco in F. Severo dogodila prometna nesreča, katere žrtev je postal 22-letni električar Armando Braico iz Ul. Donatello 2. Braico se je na vespi TS 31954 vozil proti Ul. Marconi, na vogalu pa je trčil v fiat 600 TS 31692, ki ga je navzdol po Ul. F. Severo privozil 25-letni Fabio Petronio-Neuman iz Ul. Revoltella 23. Zaradi sunka se je Braico prevrnil z motorja ter se pobil po levi strani prsi. S policijskim avtom so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na prvi kirurški oddelek. Braico se bo moral zdraviti 10 dni.

SOVJETSKI GENERAL VLADIMIR ŽDANOV PRED TRAGIČNO SMRTJO

SPOMINI NA MINULE DNI

Kako je bilo pred dvajsetimi leti v borbah za osvoboditev Beograda - Veličastno junaštvo borcev in sodelovanje med Rdečo armado in partizani

Med sovjetskimi visokimi častniki, ki so 19. t. m. prihajali v Beograd na proslavo dvajsetletnice osvoboditve jugoslovanske prestolnice in se le nekaj kilometrov pred letališčem v Surčinu smrtno ponesrečili, je bil tudi heroj Sovjetske zveze in narodni heroj Jugoslavije generalni polkovnik Vladimir Ždanov, ki je le nekaj dni pred svojim odhodom iz Moskve napisal za jugoslovanske bralce članek, ki ga je objavila beograjska «Politika», od koder ga povzemamo:

V Jugoslavijo sem prišel oktobra 1945. na proslavo obletnice osvoboditve Beograda. Najprej sem odšel na Avalo. Po širokem stopnišču sem se povzpel do enostavnega hkrati pa veličastnega in resnega mavzoleja, — spomenika neznanemu junaku. Sam sem prišel, da bi še enkrat izkazal globoko čast herojskemu jugoslovanskemu ljudstvu, ki si je v borbah za domovino priborilo nesmrtno slavo. Prav tako sem se hotel spomniti onih dni 1944., ko so sovjetski borci skupno z jugoslovanskimi tu na Avali vodili bitko za Beograd.

Pravijo, da se v jasnih dneh more z Avale videti vsa Srbija. To mi ni uspelo: nisem videl vse Srbije. Zato sem pa videl Beograd in njegovo okolico, poraslo v zelenju v vsej njeni čarobni lepoti.

Od tedaj nisem prišel več v Beograd. Iz pripovedovanja prijateljev, ki so potovali v Jugoslavijo, ter po fotografijah vem, da je to mesto, ki je bilo v dobi barbarskih napadov Hitlerjevega letalstva strahovito uničeno, obnovljeno, da se razvija ter da ima videz modernega evropskega mesta z dobro planiranimi ulicami, veličastnimi trgi in bogato svojevrstno arhitekturo.

Danes, po dvajsetih letih, se ponovno vračamo na dogodke iz onih let, dogodke, ki so postali junaška zgodovina sovjetskih in jugoslovanskih narodov.

Meni, ki sem v beograjski bitki sodeloval, je uspelo, izpolniti nalogo v osvobajanju mesta, v sestavi desnega krila enot III. ukrajinske fronte. Spominjam se, da je bil splošni načrt napada na Beograd izdelan na komandnem mestu na Avali z generaloma Pekom Dapčevićem in Žujovićem. Nemci so se tedaj z vsemi silami upirali, da bi preprečili skupni nastop sovjetskih in jugoslovanskih enot za Beograd. Toda enote III. ukrajinske fronte so se prebile do južnih predmestij Beograda. Del teh sil je vezal skupino sovražnikovih sil na področju Požarevca in Smedereva in ji ni dovolil sodelovanja v bitki za mesto. Pozneje je bila ta grupacija uničena na vzhodnih dostopnih mestih k Beogradu.

Glavni deli IV. gardijskega korpusa so se 14. oktobra približali pasu beograjskih utrdb na področju Avale. Osnovna zamisel napada na mesto je bila sledeča: izvesti močan sunek na razmeroma ozkem pasu vzdolž ceste Beograd-Avala ter na poti proti dvorcu kralja Petra; nadalje naglo prodreti v mesto in z glavno smerjo proti kalemegdanski trdnjavi ter preko Save z delom združenih sil v obliki pahljače obkoliti Nemce za hrbtom in jim presekati umik proti Zahodu. Nadalje je bilo sklenjeno, da se, po uničenju sovražnika na Zvezdari, v centru, na železniški postaji in Cukarici ter po zaprtju fronte na vzhodu, sovražnim četam, ki se umikajo iz Grčije in Požarevca, prepreči umik in se uničijo izven mesta.

Na obronkih Avale so se Hitlerjevci izredno uporno borili, ker so se zavedali, da je tu neposredna pot za Beograd.

Ostra borba se je razvila tudi v samem mestu, na področju Kalemegdana, Zvezdare in še posebno na prihodih k mostovom, ki vežejo Beograd z Zemunom. Hkrati se je sovražnikova skupina, ki je prihajala iz Požarevca in ki smo je skupno z enotami NOV preganjali, skušala prebiti skozi Beograd, da bi se spojila z razbitimi enotami, ki so se umikale od Kragujevca in Mladenovca. Sovjetski borci in jugoslovanski partizani so morali pri tem voditi borbe za vsako ulico, za vsako hišo.

Beograjska operacija je značilna po svoji naglici in širini. V njej je bilo uresničeno sodelovanje med sovjetskimi enotami in enotami NOV. Lahko bi prikazal tisoče primerov čudovite hrabrosti sovjetskih in jugoslovanskih borcev.

Kako smo bili hvaležni majorju NOV Marku Šijenu, ki nam je dal plan mesta s podrobnimi podatki o sovražniku. Za ta plan je tvegal življenje. Dragocene podatke so nam dali tudi partizanski obveščevalci. Ob pomoči meščanov so uničili vrsto sovražnikovih gnezd. Zato je bilo možno, osvoboditi mesto brez večjih človeških žrtev in rušenja.

Podvigi posameznih borcev v bitki za mesto so imeli posebno velik pomen, kajti v tej borbi so bila bojišča že ulica, hiša, stanovanja, klet. Bitka za Beograd je dala na desetine, stotine, tisoče herojev, ki so pokazali čudovito hrabrost, visoko zavest in bojevniško iznajdljivost.

Tank podporočnika Romanenka je z nepričakovanim manevrom uničil nemški top, nedaleč od tod pa je borec NOV Tonči Glavina z uničenjem strojničnega gnezda na vogalu odprl tankom pot v Njegoševo ulico.

Pogosto so posamezniki delali prave čudeže. Tako je vojak Bobilev, ki je s svojo strojnico zavzel primeren položaj na neki strehi, pobil nad sto okupatorjev. Mitraljezec NOV Branko Rosić pa je s svojo pronicljivostjo omogočil, da smo zavzeli nekaj zgradb. Prav tako hrabro se je boril komandir Drago Zorić, ki je skupno z borcem Običašem pobil 35 hitlerjevcev. Bistroumno so se obnesli tudi sovjetski ostrostrelci pod poveljstvom majorja Bernova. Blokirali so skupino hiš in skupno z jugoslovanskimi borci zajeli 124 fašistov.

V bitki za Beograd se je mogla videti ne le visoka borbena sposobnost, pač pa tudi izredna hrabrost. Borba za mesto je bila polna samoodpovedi in medsebojne pomoči. Nepremagljivi duh, ki je bil prežet z vero v pravičnost stvari, se je bleščeče kazal v borbah za srce Balkana, za Beograd.

Veličastno hrabrost so pokazali borci NOV pod poveljstvom generalov Peke Dapčevića, Danila Lekića, Vase Jovanovića, Radoslava Jovića, Mirka Perečina in drugih.

Sovjetski obveščevalci poročniki Bulaha, Santišev in Lapin niso dopustili Nemcem, da bi zrušili minirani most, edino pot proti madžarski ravnini; višji poročnik Urodljivčenkov, poročnik Dalicki in podporočnik Grigorjev pa so s svojo hrabrostjo zagotovili uspeh borbe za zavzetje beograjske trdnjave. Dolgo bodo ostala v spominu junaška dekleta Jugoslavije Pava Bulić, Milka Bubava, Danica Čerepanović, Mila Skorić, Stoja Bodanić, ki so tvegajoč svoje življenje pod ognjem sovražnika odnašale ranjene sovjetske in jugoslovanske borce.

Borbo za Beograd je pozorno spremljala vsa sovjetska dežela. Od tod je prihajala tudi pomoč. Tako je iz kolhoza «Puškin» v Dnjepropetrovski oblasti tankistu Šulgeju njegov oče poslal tank, ki ga je kupil z lastnimi sredstvi. Ta tank je prišel na ulice Beograda, kot simbol večnega prijateljstva slovanskih narodov. Poročnik Kisljenko je v imenu svoje posadke zaprisegel, da bo častno in dostojno izpolnil nalogo. Tankisti so držali besedo in pokazali visoko borbeno sposobnost in hrabrost.

V začetku bitke za mesto se je na njegove ulice vsulo 3.000 novih partizanov — meščanov. Tisoči in tisoči Šumadijcev so stopali v vrste borcev NOV. Kako velika je bila želja novih borcev, da sodelujejo pri osvoboditvi prestolnice, se vidi iz tega, da generalu Peki Dapčeviču ni uspelo, dobaviti dovolj orožja za nove borce in je moral vsak peti borec sam priti do orožja z lastnimi rokami, v borbi.

Izredno samozavest, pogum, herojstvo v borbah za Beograd so pokazali borci — komunisti. Bili so na najbolj odgovornih položajih in kot taki potegnili za seboj borce in častnike in bili v zgled požrtvovalnega izpoljnjevanja zadanih nalog.

Na mestnih ulicah so se še vodile borbe, ko so borci sovjetskih inženirskih enot ob pomoči jugoslovanskih partizanov ter meščanov glavnega mesta že opravili prve mirnodobske naloge 841 objektov so očistili min. Prepričani so bili v zmago in zmaga je prišla v Beograd.

Resnici na ljubo cena zmage ni bila majhna. Na beograjskem pokopališču je pokopanih 2.952 jugoslovanskih in 976 sovjetskih vojakov in častnikov, ki so padli v skupnih borbah za osvoboditev glavnega mesta.

Beograd je bil 20. oktobra 1944. povsem očiščen sovražnika in že naslednjega dne so predstavniki nacionalnega komiteja osvoboditve imeli množično zborovanje na enem največjih mestnih trgov. Na njem se je zbralo na desettisoče Beograjčanov. Tu je Peko Dapčević pozdravil zmago in ta pozdrav je sprejel ves Beograd.

V zvezi z zmagovitim koncem bitke za glavno mesto Jugoslavije je tovariš Tito zapisal:

«Tu se je slavna Rdeča armada prvič sestala z našo narodnoosvobodilno vojsko. Ulice Beograda so oškropljene s krvjo vseh narodov Jugoslavije; tu je prelita kri herojske Rdeče armade — sinov Sovjetske zveze. In vse to ima velikanski zgodovinski pomen».

Ko se ponovno spominjam bitke za Beograd in ko gledam na ogromne uspehe, ki so jih uresničili narodi Jugoslavije v gospodarstvu dežele, se človek razveseli, ker prinaša skupna borba sovjetskih in jugoslovanskih narodov prav tiste sadove, s katerimi so računali tisti, ki so v tej borbi sodelovali in za katere so šli v smrt.

Narodom Jugoslavije in Zvezi komunistov Jugoslavije želim še večjih uspehov, še lepše življenje in najtesnejšo enotnost v svoji državi ter v vsej družini socialističnih dežel.

«Tolažnik» proti «Namestniku»

NEW YORK, 22. — Sinoči so v privatnem gledališču, ki je last katoliške gledališke skupine «The Blackfriars», člani iste skupine uprizorili novo odrsko delo, ki nosi naslov «The Comforter», kar v slovenščini pomeni «Tolažnik». Delo je napisal pater Edward Molloy in naj bi predstavljalo «odgovor» zgodovinskemu delu «Vikar» (Namestnik) mladega nemškega pisatelja Hochhuta, po katerem je bila prirejena tudi drama z istim imenom, ki so jo uprizorili v mnogih velikih mestih Evrope in tudi v Ameriki in ki je pri določenih katoliških krogih vzbudila veliko razburjenje.

Mladi nemški avtor je proučil ves dostopen zgodovinski in arhivski material in na osnovi tega napisal delo, ki hudo bremeni bivšega papeža Pija XII., da se ni zavzel za žrtve fašizma in še posebej nacizma. Ko so njegovo delo postavljali na razne odre, so se povsod oglasili k besedi člani Katoliške akcije in neredko je prišlo tudi do izgredov.

Delo patra Molloya temelji na trditvi, da se je papež Pij XII. bal posledic, če bi se bil postavil po robu Mussoliniju in Hitlerju. Z druge strani pa pater Molloy v svoji polemični drami zatrjuje, ali bolje poudarja, da je papež Pij XII. nastopil v obrambo kristjanov in Judov, ki jih je nacifašizem preganjal.

Agencije ne poročajo še, kakšno je to, rekli bi, naročeno odrsko delo, niti kako ga je občinstvo sprejelo. Sicer pa je dovolj značilno to, da se mora dejavnost najvišjega cerkvenega dostojanstvenika, braniti na tak način.

TIMAVA V STIVANU (Foto M. Magajna)

OB SEDANJIH OLIMPIJSKIH IGRAH

Največji rekordi japonske tehnike

Uvažajo ideje, da bi nato izvažali izdelke

Že od samega začetka sedanjih olimpijskih iger so se tako televizijski napovedovalci in komentatorji, kot tudi dopisniki tujih agencij in časopisov navduševali nad izredno organizacijo, ki so jo pokazali Japonci. Še posebej so navdušeni nad najrazličnejšimi elektronskimi napravami, ki so jih Japonci postavili povsod, kjer so v zvezi z olimpijskimi igrami potrebne. Nikakega dvoma ni, da so se Japonci tokrat zares izkazali. Pariški tednik «L'Express» je v zvezi s tem objavil članek, ki nam pove, od kod ta japonska uveljavitev.

Super-express Tokio-Osaka, ki je stopil v promet za olimpijske igre, opravi pot 515 km v samih 3 urah. Povprečna brzina 170 km na uro, maksimalna 200. To je vzbudilo ljubosumnost inženirjev drugih dežel.

To je najnovejši rekord japonske tehnike.

Pred 10 leti je v nekem komičnem filmu, ki so ga prikazovali v ZDA, potem ko je junak zaman pritiskal na petelina svoje puške, da bi ustrelil nevarnega leva — sledilo pojasnilo z besedami: «Made in Japan». Občinstvo se je smejalo.

Ko pa je leta 1962 prvi ameriški kozmonavt John Glenn letel okoli Zemlje, je snemal Zemljo z japonsko kamero. Ladje, natovorjene s fotoaparati, šivalnimi stroji, preciznimi instrumenti, plastičnimi snovmi, radijskimi in televizijskimi sprejemniki plujejo danes preko Pacifika v ZDA s četrtino japonske proizvodnje.

Poleg nekdanjih trustov so se po vojni rodila na Japonskem nova podjetja. Eden takšnih «novincev» je nekdanji vojaški inženir Mazaru Ibuka, ki je danes, star 56 let, direktor tovarn «Sony». Njegova trgovska filozofija bi se mogla strniti v formulo: «Izposojali si bomo ideje drugih, da bi izdelovali izdelke, ki bodo zmagovali na tržišču».

Že leta 1945 se je ing. Ibuka specializiral na področju magnetofona. Kupil je nekaj aparatov od družbe GI, jih v smislu tradicije svojih očetov razstavil, da bi jih nato začel izdelovati. Ko je prodal okoli 30.000 magnetofonskih aparatov japonskim šolam, je Ibuka z učinkovito reklamno kampanjo napravil iz njih artikel množične potrošnje. Leta 1952 je Ibuka prišel v ZDA, kjer je od družbe Western Electric prosil in dobil licenco za izdelovanje kristala germanija, ki ima iste lastnosti, ki jih ima radijska žarnica.

Tedaj je proizvodnja enega takšnega elementa stala 10 dolarjev. Zato so se Američani zabavali nad idejo Japonca. Toda Ibuka je slutil, kakšne možnosti bi imela proizvodnja teh «kristalov», ki niso večji od glavice vžigalice, za izdelovanje miniaturnih radijskih sprejemnikov na baterije, ki bi prišli v poštev še posebno v krajih, kjer še ni električne mreže. Danes so radijski sprejemniki na transistorje in baterije vrste «Sony», «Macušita» in drugih japonskih tovarn preplavili svetovni trg.

Drugi velik uspeh Ibuke je najmanjši TV zaslon na svetu. Vsak mesec izvozijo iz Japonske v ZDA 15.000 takšnih TV sprejemnikov z zaslonom 12,7 cm.

Ibuka je nedavno odkupil licenco za neki postopek izdelovanja televizije v barvah, tako imenovani «kromatron». Odkupil ga je od ameriške družbe «Paramount Pictures». Bilo je to pred nedavnim. Od 7 televizijskih programov v Tokiu sta dva v barvah. Ta dva programa se vsak dan oddajata iz laboratorijev družbe «Sony». Preden se bodo Američani in Evropejci domenili o najboljšem tehničnem postopku barvne televizije, bo «Sony» napravil od barvne televizije svoj izvozni artikel. Družba «Micubiši» že prodaja televizor za barvno TV po ceni 226 dolarjev.

Bližnji uspeh družbe «Sony» je «Videorekorder», t.j. registrator slik, s katerim se more na domu zabeležiti vsaka TV oddaja, ki jo moremo kdaj koli ponovno reproducirati. Ameriški aparat takšne vrste je še vedno velik kot omara, podobni aparati družbe «Sony», pa niso večji od normalnih TV sprejemnikov. In sedaj jih v podjetju «Sony» že izdelujejo v manjših serijah. Ibuka upa, da bo mogel znižati ceno in iz tega registratorja napraviti artikel, ki bo prav tako množično razširjen, kot je danes magnetofon.

Družbi «Tošiba» in «Macušita» že izdelujeta miniaturne TV sprejemnike, vgrajene v telefone, ki omogočajo, da se dve osebi, ki se pogovarjata, ne le slišita, pač pa tudi vidita.

Češki film je dobil zlato kolajno v Cuneu

Na festivalu filma odporništva v Cuneu je prejel zlato medaljo češki film «Transport iz paradiža» režiserja Zbiniewa Brynjecha, srebrni kolajni pa sta prejela italijanski film «Terorist» in poljski film «Konec našega sveta».

SPELEOLOŠKA REDKOST, KATERE POMENA SE NITI NE ZAVEDAMO

Aragonitna jama v Ravnah pri Cerknem pravi biser podzemlja

Prvič se omenja že leta 1838 - Vraževernost kmeta, ki je jamo spet zasul - Ponovno odkritje pred prvo vojno - Ponovno iskanje v zadnjih letih

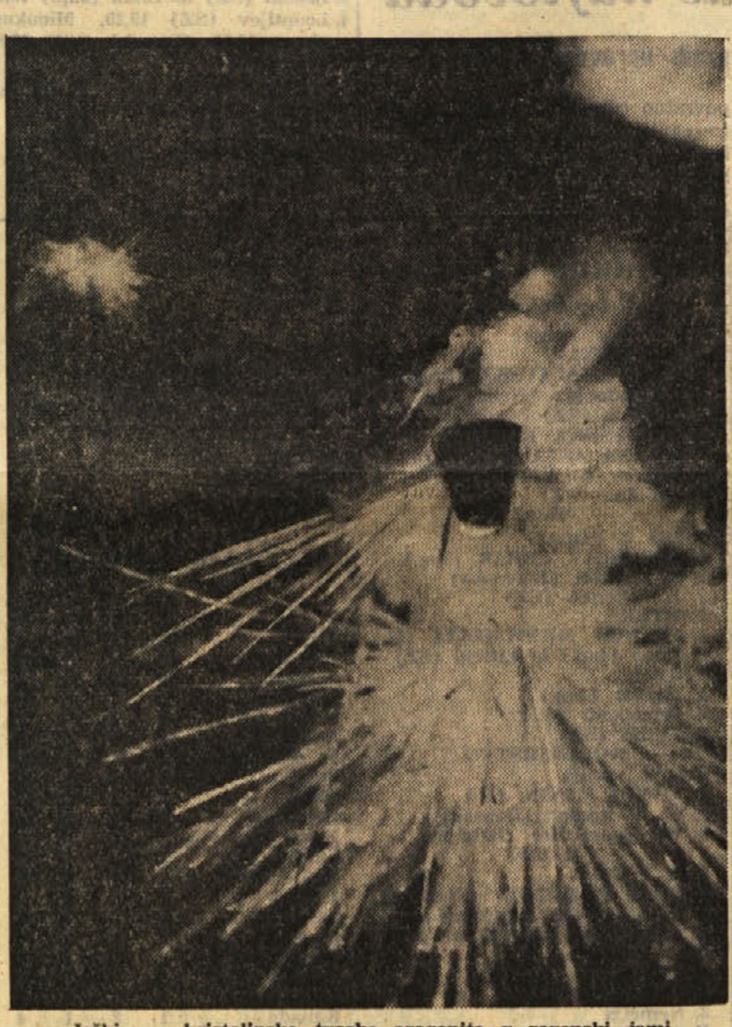

«Ježki» — kristalinske tvorbe aragonita v ravenski jami

Ponovno odkritje Ravenske aragonitne jame je leta 1956 vzbudilo mnogo zanimanja med slovenskimi speleologi. Vendar ima ta jama za seboj že dokaj pestro zgodovino. Takratni ravnatelj Inštituta za raziskavanje jam Slovenije dr. Roman Savnik iz Postojne jo je že leta in leta brezuspešno iskal. O njej prvič poroča kustos ljubljanskega muzeja Idrijčan Henrik Freyer leta 1838 v dnevniku Hochenwarta. Nanjo je slučajno naletel 9. marca 1832 posestnik Martin Čelik iz lepe gorske vasice Ravne nad Cerknim, ko je odprl manjši kamnolom. Prvi raziskovalci niso mogli prodreti daleč v jamo, ker v deževnem času voda zalije sifon kakih 30 m pod vhodom.

Freyerju pa jama le ni dala miru in 21. maja 1834 jo je temeljito pretaknil, izmeril in napravil tudi približen načrt.

Danes lahko ugotovimo, da se je pri raziskavah omejil na glavne rove, ker so bili stranski preozki ali pa zaliti z vodo. Poleg tega pa je dno pokrito z debelimi plastmi mastne gline, ki obiskovalca temeljito zamaže, slabo pritrjene škornje pa med hojo tudi sezuje. Freyer je Čeliku celo svetoval, naj bi se lotil izdelovanja lončene posode iz te gline, kar pa se ni uresničilo, ker bi morali posodo odnašati predaleč do Cerkna. Gospodar Čelik pa je moral biti tudi zelo vraževeren. Leta 1832 in 1833 je namreč toča večkrat napravila veliko škodo po vasi in Čelik je bil prepričan, da to delajo čarovnice, ki prihajajo iz te čudne jame, katere vhod je bil komaj 5 metrov od njegove kmetije — in vhod v jamo je dal zazidati! Jama je šla nekako v pozabo, vsaj za daljšo dobo.

Pred prvo svetovno vojno pa se je zanjo začelo zanimati planinsko društvo v Cerknem, ki je leta 1905 sklenilo, da naj jo razišče trije njeni najvidnejši planinci Peter Brelih, Franc Terček in Andrej Obid. Jamo je Brelih pozneje še večkrat obiskal in v nekem poročilu se je celo pohvalil, da je odbil najlepši stalagmit.

Ker vsi poročevalci o jami navajajo vedno Ravne na Tolminskem, jo je seveda dr. Savnik zaman iskal. Po razdejanju v prvem delu jame pa vendar lahko ugotovimo, da je morala imeti prav mnogo obiskovalcev, čeprav danes ne moremo več ugotoviti, kdaj je bila zopet odprta. Prvo sliko je v njej napravil znani slovenski jamar Bogumil Brinšek, iz katere je celo razvidno, da je imela že v prvem delu veliko aragonitno bogastvo, ki ga danes ni več. V času italijanske okupacije so jo obiskali tudi italijanski speleologi in dr. Savnik se ne more načuditi dejstvu, da je niso registrirali in da niso znali oceniti njene vrednosti. Ali pa so morda želeli ohraniti njeno tajno?

Leta 1946 je bila jama vsekakor odprta, ker je ob njenem vhodu sedanji rudniški inženir v Idriji Ivan Gantar med geološko raziskavo ugotovil aragonit. Prav ta vest pa je dovedla jug. speleologe k ponovnemu odkritju.

Tega dogodka se še živo spominjam. Leta 1956 je Inštitut za raziskavanje Krasa iz Postojne skupno z idrijskimi jamarji mnogo raziskoval v idrijski okolici. 12. avgusta smo se utrujeni okrepčevali v znani gostilni «Nebesa». Bila je sobota in naslednjo nedeljo smo bili določili za početek. Dr. Savniku pa žilica ni dala miru in predlagal je, da bi nedeljo izkoristili za izlet v Ravne. Temu predlogu je takoj pritegnil tudi takratni sodelavec Inštituta Janez Gantar, pokojni jamar Silvo Modrijan pa se je sicer nekoliko namrdnil, ker je dobro poznal take «izlete». V nedeljo smo odrinili proti Ravnam. Že v Zakrižu smo zvedeli od nekega domačina, da pri hiši kmeta Prezlja res obstaja neka jama, ki pa jo je gospodar zasul. Ta vest nas je sicer nekoliko oplašila, vendar nam je vlila upanje, da bomo jamo le našli.

Prezljevo, bivšo Čelikovo kmetijo, smo hitro našli, saj leži takoj ob vhodu v vas. Ker ni bilo gospodarja doma, nam je gospodinja vljudno pokazala nekoliko strmo pobočje pri hiši, kjer naj bi bila jama. Točne lege nam ni znala pokazati, zato je predlagala, da počakamo na gospodarja. Bili pa smo nekoliko nestrpni, zato smo prosili za kramp in lopato. Ko smo dobili orodje, nismo vedeli, kaj početi. Še danes ne razumem, zakaj se mi je med gledanjem po nizki travi zazdelo, da vidim neki krog. Kar tjavdan sem udaril s krampom, ki se mi je zapičil globoko med dva kamna. Prav tedaj se je med nami pojavil gospodar, ki je takoj spoznal, da iščemo jamo, zato mi je zaklical, da mora ležati nekaj metrov niže. Jaz pa sem tedaj s krampom privzdignil kamen in na veliko gospodarjevo začudenje se je pod njim odprla jama.

Vhod smo naglo razširili, najbolj nestrpni Janez Gantar pa se je zmuznil skozi vhod in nam kmalu z razburjenim glasom zaklical: «Aragonit!».

Hitro smo se zrinili v jamo še ostali in njen prvi del skoraj preleteli s tistim čudovitim vznemirjenim občutkom, ki ga doživljajo samo jamarji, kadar slutijo, da so odkrili nekaj novega in lepega. Po trebuhu smo se spustili tudi v nižje rove in prišli v večje dvorane. Sploh smo ugotovili, da je jama čudovito razvejana in popolnoma drugačna, kakor smo jih bili navajeni. Tega dne smo se zadovoljili z rekognisciranjem.

Gospodar Janez Prezelj nam je nato v svoji gostoljubni hiši povedal, da je vanjo stalno hodil neki domačin iz okolice, odnašal kapnike in lovil neke hrošče. Njegova mati, ki se je bližala že 90. letom, nam je celo zatrdila, da je te hrošče videla. Takoj smo zaslutili, da bi to znalo biti nekaj za našega jamarskega hroščarja Egona Pretnerja, ki je pozneje res pridno postavljal v jami svoje vabe, vendar zaman. Gospodar je zaslutil, da mora omenjeni obiskovalec dobro služiti, zato je bil jamo zopet zaprl in s tem napravil našim speleologom veliko uslugo, ker bi bila jama prav gotovo še bolj izropana.

SREČKO LOGAR

(Nadaljevanje sledi)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

E. Frausin v «Al Gambero»

V zadnjem času smo imeli nekaj razstav skromnejših slikarjev. Bile so po nekaterih gostilnah in barih. To je opogumilo tudi Ennia Frausina, mladega slikarskega samouka, da se je odločil, pokazati nam svoja dela v znani gostilni «Al Gambero» v Videmski ulici.

Skupno je tu dvaindvajset slik. So to risbe v črnobelem, in nekatere tudi kar dobre, zlasti one z manj obsenčenimi deli, potem kaka tempera in mnogo olj, ki gredo od gladkega preko gostega nanašanja barv, do pritrjevanja raznih predmetov v sliko po načinu pop-arta, vendar pa vedno sledeč dekorativno lepotnim pravilom zasnove.

Glede na Frausinovo samoraslo umetniško izobrazbo mu moramo priznati precejšnjo slikarsko nadarjenost, ki bi z vztrajnim vežbanjem prav gotovo privedla do zadovoljive popolnosti, zlasti če bi še malce pogledal v slikarske delavnice bolj priznanih domačih slikarjev. Na tej razstavi, ki je njegov prvi javen nastop, Frausin namreč še ni dovolj enoten v slikarskem podajanju in načinu slikanja, čeprav kaže močno umetniško hotenje. V nekaterih oljih sledi francoskim naivnežem, v drugih pa postaja posebnjaško prefinjen, kot na primer v živahni in pestri sliki južnega otoka s palmami, ki ga močijo reliefno zelo izoblikovani valovi, ali pa v sliki s pravimi raki, krožnikom in kozarcem ter zelenjavo.

Toda večja olja starega stopnišča, ladjedelnice in nekakega brodoloma ob visokih skalah, kažejo, da se je Fransin poglabljal tudi v reševanje resnejših slikarskih nalog in končno dospel z izredno sproščeni sliki morske deklice sredi koralov do izraznosti, ki bi se jo izplačalo nadalje razvijati in izpopolnjevati. Zato bi mlademu slikarju svetovali, naj krepko in pospešeno nadaljuje začeto pot, naj vsak dan jemlje v roke čopič in naj slika, ne glede na to, kaj porečejo sosedje in prijatelji. V tem primeru končni uspeh ne bo izostal, ako bo sledil staremu reku, da le z vajo se postane mojster.

MILKO BAMBIČ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Uveljavili se boste s svojimi izvirnimi idejami, ki bodo lepo sprejete. Ne vsiljujte svojih čustev.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Nekoliko popustljivi ste, seveda na lastno škodo. Zelo važen sklep, ki se ne tiče le vas, pač pa vse družine.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Skušajte se izogniti prenaglim odločitvam. Preveč ste impulzivni, s čimer si kvarite ugled.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Burno poslovno razpoloženje, ki bi ga vi lahko izkoristili. Večer skušajte prebiti v veseli družbi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nekdo se vriva v vaše poslovne zadeve, da bi vas spodkopal. Pazite na nesporazume, ki bi znali postati nevarni.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Priložnosti so dobre, vprašanje je, če jih boste znali izkoristiti. Oseba, ki jo imate radi, ne zasluži ljubezni.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Vaši finančni posli ne temeljijo na preveč trdni osnovi. Postavite se po robu kapricam neke osebe.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Veliko boste tvegali in tudi veliko zaslužili. Zadoščenje v družini.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Težko boste popravili napako, za katero ne boste mogli zvračati krivde na druge. Nesporazum v družini.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Podpora drugih še ni končna rešitev. Izogibajte se površnim čustvenim nagibom.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Preveč naglo sklepate pogodbe in dogovore in posledice so tu. Med svojci uveljavite svoje gledišče.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Odlične priložnosti, ki pa bodo ostale neizkoriščene. Čustveni izlivi neke osebe niso iskreni.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 23. OKTOBRA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Mali ansambli; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz glasbenih sporedov; 13.30 Filmska glasba; 17.00 G. Safred igra na marimbo; 17.20 Pesem in ples; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Pianist Jakob Jež; 18.15 Klarinetista A. Shaw in De Franco; 19.15 Iz zgodovine slov. književnosti; 19.30 Domači in tuji motivi; 20.00 Šport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Slovenski motivi; 21.00 Operna glasba; v odmoru Obletnica meseca; 22.15 Melodije; 22.55 Sodobna glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 14.15 Lahka glasba; 14.55 Kandlerjeva «Istria».

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.45 Pesmi Maksa Pirnika; 14.00 Popularne skladbe; 14.45 Slov. zborovske skladbe; 15.00 Melodije; 15.45 Veseli planšarji; 16.00 Za prijetno popoldne; 16.35 Orkestri; 17.00 Današnje teme; 17.10 Operetne melodije; 17.40 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Prenos RL; 19.00 Ritmi; 19.30 Prenos RL; 22.40 Haendlov concerto grosso.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.15 Olimpijske igre; 9.30 Jutranji pozdrav; 10.35 Popevke; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Operna antologija; 13.30 Olimpijske igre; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.20 Filmske in gledališke novosti; 15.30 Glasbeni karnet; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 17.30 Morbiduccijeve skladbe; 18.00 Vatikanski koncil; 18.10 G. Deledda: «Le scarpe»; 19.10 Oddaja za delavce; 21.15 Mednarodna glasbena križanka; 22.15 Knjige tedna.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.45 Nicola Arigliano; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Olimpijske igre; 10.55 Nove pesmi; 11.15 Vesela glasba; 14.05 Pevci; 14.45 Za prijatelje plošč; 15.00 Ital. narodni plesi; 15.15 Plošče; 15.35 Koncert; 16.00 Pisan program; 16.35 Olimpijske igre; 17.05 Stara lahka glasba; 17.35 Enciklopedija; 17.45 Veliki pevci; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.10 Klasiki lahke glasbe; 21.00 Catania-Milan Juga; 21.40 Glasba v večeru.

III. program

18.30 Angleška kultura; 18.55 Prejeli smo; 19.15 Ital. periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Mozartove skladbe; 21.20 Nemški pesniki; 21.30 Simf. koncert.

Slovenija

8.05 Odmevi naših krajev; 8.35 Za vsakogar nekaj; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Pihalna godba; 9.35 Nova pesmica; 10.15 Komorni zbor; 10.35 Novo na knjižni polici; 10.55 Glasbena medigra; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Domače in narodne; 12.30 Operna glasba; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Radijska šola; 14.35 Variacije na pihalne inštrumente; 15.25 Napotki za turiste; 15.30 Janaček: Belvedere - B. Smetana: Trije jezdeci; 15.45 Novo v znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simfonični koncert; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Zabavna glasba; 18.45 Kulturna kronika; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Pianist A. Brailowsky; 20.30 Zunanjepolitični pregled; 20.40 Kako aranžiramo; 21.15 Oddaja o morju; 22.10 Jazz; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Baročni koncerti.

Ital. televizija

17.30 Olimpijske igre; 19.30 Vatikanski koncil; 20.30 Dnevnik; 21.00 Lorenzo Ruggi: «Pogovor v temi»; 21.55 O milanski podzemeljski železnici; 22.25 Olimpijske igre, ob koncu dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Zgodovina ZDA; 22.05 Lov na tigre; 22.30 Glasbeni program.

Jug. televizija

15.30 Sejem elektronike; 15.40 Olimpiada; 17.10 Učimo se angleščine; 17.40 TV v šoli; 18.10 Pustolovščine Doričnih igrač — slikanica; 18.25 Obzornik; 18.45 TV tribuna; 19.15 Glasbeni pejsaši Jugoslavije; 19.45 Propagandna oddaja; 20.00 Dnevnik; 20.30 Propagandna oddaja; 20.35 G. Rossini: «Svilene lestvice» — opera; 21.55 Film; 22.15 Obzornik; 22.30 Olimpiada.

Goriško-beneški dnevnik

S SESTANKA VAŠČANOV V PROSVETNI DVORANI «OTON ŽUPANČIČ»

Ogorčeni štandreški prebivalci napovedujejo vložitev priziva proti zakonu št. 167

Soglasnost ter akcijska enotnost opozicijskih skupin v občinskem svetu v Gorici, katerih predstavniki so se udeležili sestanka

Nad sto prebivalcev Štandreža, moških in žensk, mladih in prileti-nih, se je v sredo zvečer zbralo v dvoranici prosvetnega društva «Oton Župančič», da bi protestirali zaradi sprejema zakona 167, ki jim zasega zemljo ter jo razvrednotuje in se pogovorili, na kakšen način naj branijo svoje koristi.

Sestanek je sklical vaški odbor društva neposrednih obdelovalcev zemlje; povabil je tudi občinske svetovalce v Gorici, ki so branili koristi prizadetih prebivalcev. Za predsedniško mizo so sedeli poleg predsednika društva štandreških kmetov Viljema Zavadlava ter odbornikov Hobana in Cingerlija še odv. Sfiligoj, prof. Bratina, dr. Sancin, dr. Battello in Chiarion. Sestanek je otvoril predsednik Zavadlav, ki je najprej omenil pogovor s podžupanom Lupierijem tik pred sestankom, na katerem so v bistvu ponovili že znane teze, potem pa je predal besedo odv. Sfiligoju, ki je naštel tehnične podatke o izvajanju zakona 167 ter o njegovih posledicah. V Štandrežu bo za nove gradnje rezerviranih 39,3 ha. To površino bodo uporabili za stanovanjsko izgradnjo, ceste, zelene površine itd. Na tem področju v Štandrežu naj bi se naselilo 499 novih stanovalcev. Upoštevajoč, da je za nove rezidencialne cone na voljo 930.000 kvadratnih metrov, za nakup katerih bodo potrošili 788 milijonov lir, tedaj bo stal kvadratni meter zemlje po 830 lir, medtem ko je cena po sedanjih cenitvah za dvakrat ali trikrat višja.

«Vi ste na tej zemlji živeli stoletja in stoletja — je dejal odv. Sfiligoj — zato je za vas sveta. Poleg tega pa je tudi najbolj plodna zemlja v Gorici, zaradi tega naj se gradijo stanovanjske hiše na neplodnih terenih na Majnici.» Odvetnik je nadalje dejal, da se je število prebivalstva Gorice zvišalo v zadnjem desetletju (1951-1961) komaj za 1.560 prebivalcev. Vprašal se je, zakaj ne bi pripravili načrt za razvoj mesta v skladu s tem prirastkom, ki tudi v prihodnje ne bo nič večje, razen če se nima namen priseliti nove prebivalce od drugod.

Dr Peter Sancin je osvetlil drugo stran tega važnega vprašanja. Dejal je, da nihče ne more nuditi jamstva, da se ne bodo prvi stanovalci naselili najprej v Štandrež; prav tako ne more nihče jamčiti, kje bo komisija, ki jo bo določil občinski svet, najprej, nastanila nove prebivalce. Dr. Sancin je poudaril, da imamo v okviru te komisije še vedno možnosti, da se borimo za pravično uresničevanje tega načrta ob upoštevanju rodovitnosti zemlje in nacionalne pripadnosti prebivalcev Štandreža. Važni pa bodo tudi prizivi, ki jih bo proučevala občinska uprava, katera ne bo mogla iti mimo enotnega nastopa prizadetih kmetov. Poudaril je, da so Slovenska kulturno gospodarska zveza, sindikalne in druge organizacije na voljo prizadetemu prebivalstvu pri sestavljanju prizivov.

Dr. Battello pa je dejal, da je popolnoma razumel dr. Sancina in da se bo potrebno vključiti v postopek, ki ga zakon predvideva. Občinski svet se bo moral znova povrniti k obravnavi vprašanja, takrat pa bi moral občinski svet ob vzdušju, ki se bo pojavilo, upoštevati gospodarski kakor tudi narodno-socialni moment. Občinski svet je namreč podcenjeval eno in drugo. Prvič ni dovolj pretehtal škode, ki bi nastala zaradi uničenja specializiranega kmetijstva v tem kraju, drugič pa ni dovolj upošteval, da gre za Slovence, ki jih ustava ščiti. Naglasil je, da se morajo tudi slovenske organizacije (SKGZ) upreti raznarodovalnim nameram.

Predlagal je ustvaritev odbora, ki naj koordinira celotno akcijo ter pripravi spomenico, da se pošlje oblastem od najnižje do najvišje stopnje.

Predstavnik Kmečke zveze Marizza je dejal, da glede izvajanja zakona niso vprašali za mnenje kmetijsko nadzorništvo, kmetijsko komisijo pri trgovinski zbornici in druge sorodne organizme. Ob koncu je znova spregovoril odv. Sfiligoj, ki je poudaril potrebo po enotnem nastopanju, da se dosežejo zaželeni cilji.

Vsi prisotni so se nato sporazumeli, da bodo odbor za vodenje akcije proti razlastitvam sestavljali vsi člani odbora društva neposrednih obdelovalcev v Štandrežu (11 po številu) ter dr. Sancin, prof. Bratina, dr. Bettello in geometer Nanut.

Ob koncu so številni prisotni vprašali, kako da ni prisotnih predstavnikov «Coltivatori diretti.» Odv. Sfiligoj jim je odgovoril, da jih je ta organizacija izdala, ker podpira načrt krščanske demokracije, se pravi, večinske stranke v občinskem svetu.

SKGZ obsoja razlaščanje štandreške zemlje

Na sinočnji seji predsedstva Slovenske kulturno gospodarske zveze se je obravnavalo vprašanje izvajanja zakona 167, ki ga je prejšnji teden apliciral občinski svet v Gorici s tem, da je zasegel med drugimi tudi široko področje štandreške zemlje, na kateri naj bi se gradile stanovanjske ljudske hiše.

Po temeljiti proučitvi posledic tako gospodarskega kakor tudi narodnostnega značaja, ki bi jih aplikacija tega zakona povzročila za prebivalstvo te vasi kakor tudi za vso slovensko manjšino, je predsedstvo SKGZ najostreje obsodilo ukrep goriške občinske uprave. Sklenilo je nadalje nuditi vsakršno podporo prizadetim kmetovalcem v obrambi njihovih vsestranskih interesov.

Predsedstvo Slovenske kulturno gospodarske zveze smatra za nujno potrebno široko akcijsko enotnost vseh političnih in gospodarskih organizacij, da se očuva pred uničenjem visoko produktivno vrtnarsko področje, ki je neločljiv sestavni element harmoničnega razvoja mesta Gorice.

V Čedadu so oddali na javni dražbi gradbene dela za ljudske hiše mestni četrti, ki nosi ime po ubitem ameriškem predsedniku Kennedyju. Gradbena dela je prevzela stavbinska zadruga «Fogolar», ki je dala najugodnejšo ponudbo. Proračun za te gradnje predvideva 62 milijonov lir.

Prepoved prodaje mošta

Goriški župan je na osnovi obstoječil predpisov izdal odredbo, s katero se do 30. oktobra prepoveduje prodaja mošta za direktno potrošnjo. Pravtako je prepovedano uporabljati koncentriran m[illegible] in sladke vinske sokove za izboljšanje navadnih in boljših vin.

OB KRIZI V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Sindikati se bodo borili za dosego 24-urnega tednika

Na včerajšnjem sestanku je vodstvo «Cotonificio Triestino» ta predlog zavrnilo

Tudi na včerajšnjem sestanku sindikalnih predstavnikov tekstilnih delavcev in vodstva tovarne «Cotonificio triestino» na sedežu zveze industrijcev ni prišlo do spremembe položaja.

Predstavniki tovarne so izjavili, da imajo v skladišču vso proizvodnjo zadnjih dveh mesecev, ki je ne morejo prodati zaradi ostre konkurence iz inozemstva tudi na italijanskem tržišču. Kar se tiče zahteve sindikatov, da naj bi uvedli delovne izmene po 24 ur tedensko z dopolnilom 16 ur mesečno iz dopolnilne blagajne, je bilo vodstvo tovarne proti takemu ukrepu iz ekonomskih razlogov. Prav tako se je vodstvo izreklo proti preklicu odpusta 22 asistentov.

Sindikalni predstavniki so vztrajali pri svojem predlogu za delovne izmene po 24 ur tedensko. Ker pa v tem ni prišlo do sporazuma, so si pridržali svobodo akcije. Sindikalisti so telefonsko obvestili tudi prefekturo o neuspehu tega sestanka.

Za jutri, v soboto 24. t. m., je tekstilni sindikat pri delavski zbornici sklical sejo pokrajinskega sindikalnega odbora, da bi proučili nastali položaj in sprejeli sklep glede nadaljnjih sindikalnih pobud za namenom, da bi dosegli uvedbo 24-urnih tedenskih izmen.

Nezgoda mladeniča iz Sovodenj

Včeraj okrog 13.30 je bil zaposlen na nebotičniku v Ul. Trieste 17-letni Marjan Tomšič iz Sovodenj, Ul. Venezian št. 1, ki je v službi kot vajenec pri podjetju Koren v Ul. Mattioli. Ko je popravljal sanitarne naprave se je ranil na kazalcu leve roke. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 6 dneh.

Kino

VERDI. 17.15: «La settima alba», William Holden in Capucine. Ameriški film v barvah.

CORSO. 17.: «002 - agenti segretissimi», C. Ingrassia in F. Franchi. Italijanski barvni film. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.15, zadnja ob 21.30: «L'asso nella manica», K. Douglas in Jan Sterling. Ameriški črnobeli film.

CENTRALE. 17.00, zadnja ob 21.30: «Sangue misto», Ava Gardner in Stewart Granger. Ameriški cinemaskop v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Verdijev korzo št. 57, telefon 28-79.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 11,2 stopinje ob 12. uri, najnižjo 7,8 stopinje ob 3. Povprečne dnevne vlage je bilo 91 odstotkov, dežja je padlo 6,2 mm.

IZPRED SODIŠČA V GORICI

Obsojen potujoči trgovec ker ni imel računovodskih knjig

Pred sodnikom se je izgovarjal, češ da ni vedel za predpise

Na goriški preturi se je včeraj zagovarjal 49-letni Giuseppe Casamatti, ki je poprej stanoval v Drevoredu 20. septembra 58 v Gorici, sedaj pa v Carduccijevi ulici 44. Obdolžili so ga, «da ni imel v redu svojega računovodstva. Casamatti je bil «delodajalec» in je doživel stečaj. Njegove delodajalske sposobnosti so bile zelo skromne: prodajal je nogavice, spodnje perilo in podobno blago.

Med preiskavo je bilo nekaj zmešnjave, ker ni bilo ločnice med njegovim blagom in blagom neke gospe, lastnice trgovine za nadrobno prodajo; zaradi tega se je moral preiskovalni sodnik precej truditi, preden je prišel stvari do dna.

Casamatti se je pred sodnikom opravičeval, češ da ni vedel, da mora tudi potujoči trgovec pisati računovodske knjige. Izgovor pa ga ni rešil pred obsodbo. Ob upoštevanju splošnih olajševalnih okolnosti ga je sodnik dr. Bassi obsodil na 4 mesece zapora pogojno in brez vpisa v kazenski list. Uradno ga je branil odv. Pascoli.

S SEJE ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Zaenkrat nobenega sklepa o stališču glede naftovoda

Razpravljali so tudi o raznih upravnih zadevah

Preteklo sredo popoldne je imel odbor trgovinske zbornice sejo pod predsedstvom inž. Rigonata, ki je uvodoma počal poročilo o pripravljalnem delu uradov trgovinske zbornice za pripravo predlogov v okviru petletnega programskega načrta.

Nato je odbor vzel na znanje poročilo, ki so ga poslali pristojnemu ministrstvu o glavnih pobudah, ki jih je trgovinska zbornica sprejela v prvem polletju tekočega leta. Proučili so tudi številne probleme redne uprave ter med drugim odobrili plačilo članarine za zvezo trgovinskih zbornic treh Benečij in za konzorcij za letalske zveze.

Kar se tiče dovoljenja za naftovod Severni Jadran-Bavarska je odbor po daljši debati sprejel sklep, da bo odložil določitev svojega stališča v pričakovanju potrdila vesti, po kateri je bila koncesija za ta naftovod dana družbi ENI namesto družbi SOT.

Končno je odbor po poročilu gospoda Marinella o sestanku v Padovi, kjer so razpravljali o «mesu v človeški prehrani», imenoval odbor za petletno revizijo pri izbiranju podatkov o pokrajinskih uzancah. Imenoval je tudi gospoda Barnabo kot svojega zastopnika v pokrajinskem odboru za določitev vrednosti blaga pri odmeri trošarine, ki deluje pri finančni intendanci. Doslej je bil v tem odboru gospod Krainer, ki pa je podal ostavko.

Prihod Sabinovega cepiva

Ministrstvo za zdravstvo je nakazalo pokrajinskemu zdravniku v Gorici za potrebe naše pokrajine 16.500 doz Sabinovega cepiva proti otroški paralizi ter 11.000 za četrto povratno cepljenje. Ker je za četrto cepljenje potrebnih 23.000 doz bodo potrebno količino, ki še manjka morali dokupiti.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Oddane kolajne

TELOVADBA

Ženske

SKOK KONJA
1. VERA ČASLAVSKA (ČSSR)
2. B. Radochla (Nem.) in L. Latinina (SZ)

DVOVIŠINSKA BRADLJA
1. POLINA ASTAHOVA (SZ)
2. Makray (Madžarska)
3. Latinina (SZ)

Moški

KONJ Z ROČAJI
1. MIROSLAV CERAR (Jug.)
2. S. Curumi (Japonska)
3. J. Capenko (SZ)

PARTER
1. FRANCO MENICHELLI (It.)
2. Endo (Jap.) in Lisicki (SZ)

KROGI
1. Hayata (Jap.)
2. Menichelli (It.)
3. Šaklin (SZ)

KOLESARSTVO

Cestna vožnja
1. MARIO ZANIN (It.)
2. K. A. Rodian (Danska)
3. W. Goderfroot (Belgija)

KAJAK

K 1 moški
1. ROLF PETERSON (Švedska)
2. Mihaly Hesz (Madžarska)
3. Aurel Vernescu (Romunija)

K 2 moški
1. ŠVEDSKA
2. Holandska
3. Nemčija

K 4 moški
1. SZ
2. Nemčija
3. Romunija

K 1 ženske
1. KVEDOSJUK (SZ)
2. Lauer (Romunija)
3. Jones (ZDA)

K 2 ženske
1. NEMČIJA
2. ZDA
3. Romunija

C 1 moški
1. ESCHERT (Nemčija)
2. Ilgorov (Romunija)
3. Penjajev (SZ)

C 2 moški
1. SZ
2. Francija
3. Danska

JUDO

Težka kategorija
1. ISAO INOKUMA (Jap.)
2. Alfred Rogers (Kanada)
3. Cikviladze in Kiknadze (SZ)

KONJSKI ŠPORT

Dresaža ekipno
1. NEMČIJA
2. Švica
3. SZ

Zlata knjiga

	Z	S	B	Skup
ZDA	34	26	28	88
SZ	23	21	33	77
Japonska	12	3	7	22
Nemčija	9	18	16	43
Madžarska	9	7	4	20
Italija	8	9	5	22
Avstralija	6	2	8	16
V. Britanija	4	12	1	17
Poljska	4	5	8	17
ČSSR	4	4	3	11
Bolgarija	3	5	2	10
Nova Zelandija	3	—	2	5
Finska	3	—	1	4
Romunija	2	4	6	12
Turčija	2	3	1	6
Švedska	2	2	4	8
Danska	2	1	3	6
Jugoslavija	2	1	1	4
Belgija	2	—	1	3
Holandska	1	4	4	9
Kanada	1	2	1	4
Etiopija	1	—	—	1
Bahamas	1	—	—	1
Francija	—	6	6	12
Švica	—	2	1	3
Trinidad	—	1	2	3
Koreja	—	1	1	2
Tunizija	—	1	1	2
Kuba	—	1	—	1
Argentina	—	1	—	1
Iran	—	—	2	2
Gana	—	—	1	1
Irska	—	—	1	1
Kenija	—	—	1	1
Mehika	—	—	1	1
Nigerija	—	—	1	1
Urugvaj	—	—	1	1

ŠPORT-ŠPORT-ŠPORT

12. DAN OLIMPIJSKIH IGER V TOKIU

MENICHELLI (It.) in CERAR (Jug.) z zlatom v parterju in na konju

Na cilju cestne vožnje italijanski kolesar Zanin prvi

TOKIO, 22. — Olimpijske igre se bližajo zaključku in prireditelji podeljujejo vedno manj kolajn. Danes so jih oddali 15:4 je osvojila Sovjetska zveza, 3 Nemčija, 2 Italija, Švedska in Japonska, 1 pa ČSSR in Jugoslavija.

Italijansko zastavo so danes dvakrat potegnili na najvišji drog v čast zmagovalca v parterju Menichellija in zmagovalca v cestni kolesarski vožnji Zanina. Tudi jugoslovansko himno so zaigrali po zaslugi telovadca Mira Cerarja, ki je dobil kot najboljši na konju z ročaji zlato kolajno. Slovenski telovadec je bil nenadkriljiv in je dobil danes višjo oceno, kot so jo na drugih orodjih dosegli Menichelli v parterju in Japonec Hayata na krogih.

Franco Menichelli je dosegel izvrsten uspeh; v parterju je bil brez dvoma najboljši, ker je pokazal izredno tekočo, elegantno izvedeno vajo polno težin. Na krogih pa je dolgo vodil. Ko pa je nastopil domačin Hayata je bilo jasno, da zlata ne bo pripadla Italijanu. Pripadla pa mu je srebrna, kar je že izreden uspeh za Italijo, ki od 1932. leta ni prišla v telovadbi nikoli na površje.

V ženski konkurenci sta prvi dve nagradi za najboljše na posameznih orodjih pobrali Čehinja Časlavska za preskok konja in sovjetska telovadka Astahova za izredno vajo na gredi.

Italijan Mario Zanin je danes za las zmagal na dirki po cesti. V zadnjem trenutku je ostro pritisnil na pedale in prednje kolo italijanskega kolesarja se je tako prvo znašlo čez belo ciljno črto.

V kajaku in kanuju je Sovjetska zveza pobrala kar 3 kolajne, medtem ko sta si ostale štiri razdelili Nemčija in Švedska.

V judu Japonci nadaljujejo z uspešnimi nastopi. Danes je prišel na vrsto Isao Inokuma, ki je osvojil naslov v težki kategoriji.

Včeraj v Tokiu

KOLESARSTVO

CESTNA VOŽNJA
1. ZANAN MARIO (It.) 4.29''63, s povprečno hitrostjo 41,770 km
2. Rodian (Danska z zaost. 2/100
3. Godefroot (Belg.) z zaost. 11/100
4. Bilney (Avstralija), Lopez (Sp.), Peffgen (Nem.), Pettersson C. (Sved.), Del Mastro (Arg.), Brepe (Aarg.), Byers (NZ), Pettersson E. (Sved.), Gomez Bedoya (Kol.), Kudra (Polj.), Hollingsworth (Avstral.), Pedersen (Danska), Luthi (Svica), Johnstone (NZ), Swerts (Belg.), Schleck (Luks.), Zoet (Hol.), Hansen (Dan.), Grac (ČSSR), Lasa (Sp.), Juszko (Madž.), Lewis (VB).

TELOVADBA

Moški

PARTER
1. MENICHELLI FRANCO (Italija) 19,45 točke
2. Lisicki (SZ) in Endo (Jap.) 19,35
4. Leontijev (SZ) 19,20, Micukuri (Jap.) 19,10, Capenko (SZ) 18,85

KROGI
1. HAYATA (Jap.) 19,47 točke
2. Menichelli (It.) 19,42
3. Šaklin (SZ) 19,40
4. Leontijev (SZ), Curumi (Jap.), Endo (Jap.)

KONJ Z ROČAJI
1. MOROSLAV CERAR (Jug.) 19,52
2. Curumi (Jap.) 19,32
3. Capenko (SZ) 19,20
4. Jamasita (Jap.), Wigaard (Norv.), Micukuri (Jap.)

Ženske
1. VERA ČASLAVSKA (ČSSR)
2. Larisa Latinina (SZ) in Brigit Radochla (Nem.)

DVOVIŠINSKA BRADLJA
1. POLINA ASTAHOVA (SZ)
2. Makray (Madž.)
3. Latinina (SZ)

KANU

K 1 moški (1000 m)
1. PETERSON (Švedska) 3'57''13
2. Hesz (Madžarska) 3'57''28
3. Vernescu (Romunija 4'00''77
4. Suhrbier (Nemčija), Pfaff (Avstrija), Guerts (Holandska), Hansen (Danska), Wilson (VB),

K 2 moški (1000 m)
1. ŠVEDSKA (Sjodelius - Utterberg) 3'38''54
2. Holandska 3'39''30
3. Nemčija 3'40''69
4. Romunija, Madžarska, Italija, SZ,

K 4 moški (1000 m)
1. SZ (Čužikov, Grišin, Jonov in Morozov) 3'14''67
2. Nemčija 3'15''39
3. Romunija 3'15''51
4. Madžarska, Švedska, Italija, Holandska, Jugoslavija, Avstralija.

K 1 ženske (500 m)
1. KVEDOSJUK (SZ) 2'12''87
2. Lauer (Romunija) 2'15''35
3. Jones (ZDA) 2'15''68
4. Nemčija, Švedska, Avstrija,

K 2 ženske (500 m)
1. NEMČIJA (Esser - Zimmermann) 1'56''95
2. ZDA 1'59''16
3. Romunija 2'00''25
4. SZ, Danska, Švedska, Madžarska, Poljska, Avstralija

C 1 moški (1000 m)
1. ESCHERT (Nemčija) 4'35''14
2. Ilgorov (Romunija) 4'37''89
3. Penjajev (SZ) 4'38''31
4. Madžarska, Švedska, Bolgarija, Kanada, ZDA, ČSSR

C 2 moški (1000 m)
1. SZ (Kimič - Ošebkov) 4'04''65
2. Francija 4'06''52
3. Danska 4'07''48
4. Madžarska, Romunija, Nemčija.

KOŠARKA

Za 5. in 6. mesto
Italija - Poljska 79:59
Za 7. in 8. mesto
Jugoslavija - Urugvaj 78:55
Za 13. in 14. mesto
Madžarska - Kanada 68:65
Za 15. in 16. mesto
Peru - Koreja 71:66

ODBOJKA

Madžarska - Koreja 3:2
SZ - Bolgarija 3:0
ČSSR - Holandska 3:1
Brazilija - ZDA 3:1

HOKEJ

Za 1. in 6. mesto
Nemčija - Kenija 3:0

NOGOMET

Romunija - Jugoslavija 3:0

JUTRI POPOLDNE IN ZVEČER NA STADIONU «PRVI MAJ»

Košarka in odbojka v okviru slov. športnega tedna

Jutri v soboto, 24. t. m. se bo začel 7. slovenski športni teden. Na sporedu je prva košarka. Prvi dve tekmi bodo igrali v popoldanskih urah na igrišču stadiona «Prvi maj» pri Sv. Ivanu. Tekmi bosta po naslednjem razporedu:

ob 15. ŠKAMPERLE - JADRAN B
ob 14.45 IV. STA - JADRAN A

Zvečer pa se bodo spoprijele ekipe v moški odbojki. Tekme bodo v dvorani stadiona «Prvi maj» po naslednjem razporedu:

ob 20.15 JADRAN A - DOM B GORICA
ob 20.45 DIJAŠKI DOM GORICA - KRAS
ob 21.15 BARKOVLJE - DOM ROJAN
ob 21.45 ROCOL - GALEB
ob 22.15 ČANKAR B - JADRAN B

ŠZ BOR

ATLETSKI ODSEK

V soboto 24. t.m. bo na občinskem stadionu pri Sv. Soboti pokrajinsko prvenstvo v atletiki za mlajše mladince. Prvenstva, ki se bo začelo ob 14.30, se bodo za Bor udeležili Medvešček Vojko (80 m), Košuta Aleksander (250 m), Košuta Boris (600 m) in Rapotec Boris (250 m zapreke).

V soboto in nedeljo (24. in 25. t.m.) bo v Gorici deželno prvenstvo za juniorje, na katerem bodo za Bor nastopili Mario Rapotec, Stojan Sancin, Bruno Jankovič, Borut Spacal, Radovan Fučka in Dušan Švab. Borovi juniorji naj se zberejo v soboto 24. t.m. točno ob 13. uri na Oberdankovem trgu.

JOSIP KRAVOS

ŽIVI in MRTVI

1.

Še moliti nismo smeli po slovensko takrat, povsod so bile pripravljene psovke, tepli so nas, izpraševali na policiji.. — Ne, ti tega ne moreš prav razumeti, nono. Nikoli mi nisi pravil, da bi ti kaj takega doživel. Pravil si mi, kako je hudo, če se ti ob žetvi pokvari vprega, da ne moreš spraviti pridelka domov, kako hudo je, če ti krava pogine še pred telitvijo, kakšna nesreča je, če je bolezen v hiši. A o taki nesreči mi nisi nikoli pravil: da ne smeš govoriti v svojem jeziku, da te bijejo v obraz, če moliš po svoje, da ti dajo piti ricinovo olje, če slovensko zapoješ.

«A ne obupaj, vsako zlo nekoč propade, za vse mora biti nekje plačilo,» si mi kot dober kmet pravil.

Delal sem, kot da sploh niso v veljavi krivični fašistični zakoni. Šel sem čisto po naravni poti naprej: govoril, pel, spodbujal, bodril, igral, se šalil, pisal in čital povsod v naši deželi; bil sem prijatelj z vsemi. Nudil sem streho vsem. Cenil sem tudi dobro misleče ljudi drugega jezika, katere sem srečal povsod.

Večkrat sem si že takrat, pred vojno, zaželel domačih dobrav, potoka in mlinskega kolesa, tako okorno močnega, nezadržnega. Zahrepenel sem po tvoji počasni, zamišljeni hoji kmeta, ki se ob mraku vrača s polja, po tistih težkih stopinjah, ki zbujajo zaupanje in občutek varnosti. V mestu je hoja vohunsko pritišana, vsaka govorica, ki ni fašistična govoranca, je šepet. Grenki so bili tisti časi, nono, grenki — a če bi bil vedel, kaj me še čaka, bi pribežal domov in se skril v tiste jasli, kamor si me ti kot otroka nosil, da me je Liska lizala. Tja bi se potuhnil in bi se zjokal nad lastno usodo in usodo svojih ljudi.

— Ne, ne tega ne bi storil, takrat nisem bil več otrok in ni bilo več časa za skrivanje. Kar sem doživel, je bil moj davek za človeštvo, moj delež k boju naših ljudi. Ti sam bi me z bičem, če bi se izmaknil taki dolžnosti. Samo zazdelo se mi je, da bi se umaknil, če bi vedel, kaj me čaka, zdaj se mi je zazdelo, ko sem duševno in telesno tak...

V tej celici sem in niti ne vem, kaj me čaka, in me skoro niti ne zanima več — tako sem že odmaknjen od tega sveta, da lahko govorim s tabo, nono, kjerkoli si.

Zdaj se najbrž smeješ moji onemoglosti, praviš, da sem slabič. Še, še me zgrabi za lase in dobrohotno polasaj, reci mi, da sem slabič; hotel bi biti slabič: toda moje sovraštvo do njih, ni sovraštvo slabiča, tudi zaradi tega me zdaj kuha vročina. Če bi me zdaj videl! Toda ti si daleč, sredi zelene Vipavske, moje tople zemlje. Rekli so mi, da si že dolgo mrtev. Morda sem bil na tvojem pogrebu. Toda ni res, ti nisi mogel umreti, vsi lažejo, ti ne umreš. Ti si ob meni, lažejo, da te ni več. — Oh, pridi, nono, pridi k meni malo živemu, z roko me krepko udari po ramenu in spodbujajoče se mi zareži, da bom iz tvoje moči pil tudi sam, da bo od tvoje neustrašenosti tudi name kaj kanilo. Kaj vse sem doživel!

Bil sem tri mesece pri vojakih na Sardiniji. Nato so me zaprli, ker je bilo pri meni doma v Trstu shajališče antifašistov; odkrili so ga v moji odsotnosti.

Pri mojih prijateljih, kateri so se shajali v Ulici sv. Frančiška, so dobili vsega: od pisalnega stroja, ciklostila, radiooddajnika in vseh vrst orožja. Bila je pač vojna in ti nono si mi pravil, da se v vojni z nasprotnikom nikakor ne moli rožni venec, pristavil si tudi, da sila rodi silo.

Kmalu sem okusil, kako je človeku, če je uklenjen, če čuti, da se okovje zajeda v njegovo meso, kako mu je, ko je na povodcu in med dvema orožnikoma, pa še mu sledita v določeni razdalji dva policista v civilu. Pogledi ljudi se ustavljajo na tebi, kot da si zločinec ali vsaj cirkuška zver. Stirje so me stražili, ko so me vodili iz zapora v zapor, in to ni majhno priznanje. Bali so se me, kot so se bali vsega. Tri ječe sem spoznal na Sardiniji, nato so me poslali prek vse Italije proti Trstu.

Ko sem se še na Sardiniji vkrcaval, sta moja civilna spremljevalca izročila karabinjerju rdeč ovitek s podatki o meni. Opozorili so ju, naj pazita, da sem «volpone, tabacco fino». Pa me niti ni dosti zanimalo, kakšne vzdevke mi dajejo, pod kakšnimi priporočili potujem. Le lačen sem bil po treh dneh, kar sem zadnjič jedel. Karabinjerja pa, ki sta me spremljala, je očitno zanimalo. Takoj nato sta mi še bolj zatisnila okovje. Zarjavelo železje se je do krvi zajelo v zapestja. Nato so me spravili v spodnje skladiščne prostore neke ladje. Tisto noč na morju nisem zatisnil očesa, čeprav sem bil že izmučen od gladu in potovanja. Nad mano so se kotalili kovinski sodi in turono udarjali drug ob drugega: spomnil sem se svojih domačih, žene in hčerkice in prijateljev; vedno težje mi je sedalo na prsi. Kaj bo z njimi, sem se spraševal, kaj se je zgodilo s prijatelji, kaj so odkrili v hiši, kdo in kaj je izdal?! Misli so se nizale, skrbi so se pletle kot težka mreža. Zjutraj sem bil pijan od izčrpanosti. Toda stisnil sem zobe in sklenil, da moram to preživeti, da moram premagati vse, kar je slabega v meni in izven mene. Videl sem te, nono, kako stresaš z rameni, kako naprezaš mišice, kadar si se spoprijel s pretežkim tovorom; vem, da nisi nikoli izpustil ali odložil. Tudi jaz ne bom popustil, ne pred samim seboj ne pred tujimi ljudmi.

Vzravnal sem se, ko sem šel z majhnim vojaškim kovčkom in s steklenico vode z uklenjenimi rokami z ladje. Bilo je to v Civitavecchi. V tamkajšnjih zaporih sem ostal en dan in eno noč.

Z družino in s prijatelji si nisem delal več skrbi, vedno bolj se je v vsem telesu oglašala pronicljiva bolečina od izčrpanosti in lakote. Vprašal sem paznika za hrano, pa mi je rekel, da do nje nimam pravice, ker sem le prehodni gost.

Šele naslednji dan sem dobil nekaj v usta. Peljali so me proti Firencam. Nekje na sredi poti mi je dala v usta neka ženica nekakšno omleto. Ko mi je dala še jabolko, so jo karabinjerji ošteli, meni pa [illegible] vzeli sadež. Ženska jim je napravila pridigo, jaz pa sem se utegnil še zahvaliti; zelo sem bil ganjen.

V Firencah so me imeli več ur zaprtega na postaji v celici in še tedaj mi niso sneli okovja. Skozi okence sem zagledal v kotu na moderni postaji višjega častnika. Proseče sem mu zakričal in mu kazal okovje na okrvavljenih rokah. Imel sem drugič srečo! Bil je dober človek in hitro se je zavzel zame; proti pravilom je bilo namreč, da sem bil v ječi uklenjen. V njegovi navzočnosti sta mi morala karabinjerja odkleniti okovje in njegove bodrilne besede so mi spet pognale nekaj upanja v žile. Prenočiti sem moral v Bologni v tranzitni celici. Bila je ločena samo z železnimi križi. V kotu je bilo stranišče, v katerem se je voda avtomatično spuščala vsaki dve minuti in povzročala šum, da nisem mogel sploh počivati. Bil sem na ogled vsem, ki so hodili mimo, in slišal sem različne psovke in žuganja. Naslednji dan sta mi karabinjerja zatisnila okovje še bolj kot po navadi, ne vem [illegible] zaradi maščevanja, ali pa le zato, ker smo se bližali Trstu. Jaz pa sem vedno tiščal v uklenjenih rokah steklenico vode in vojaški kovček. V gneči pa mi je steklenica zdrknila iz roke, karabinjerja pa sta me vlekla na vlak, ki je bil prenatrpan. Meni pa so morali drugi potniki odstopiti prostor in sedel sem v spremstvu karabinjerjev. Ti so me držali na povodcu in nisem se smel več ganiti. Toda vseeno mi je bilo laže pri srcu. Že sem prepoznaval pokrajino in občutek domačnosti mi je pregnal skrbi.

Pastirji so pasli svoje krave kljub vojni, kljub vsemu. Ne, v domačem kraju se mi res ne more pripetiti nič preveč hudega, sem si mislil, saj je doma, ko so blizu nekje tvoji znanci, tudi vsaka bolečina manj boleča.

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst